

Број: 3057

Датум: 26.11.2018. године

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2017. годину

I УВОД

Анализа здравственог стања становништва одређене територије спроводи се у циљу његовог побољшања и даљег унапређења, на основу сагледавања прихваћених показатеља (индикатора).

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2017. годину подразумевала је сагледавање основних демографских и здравствених показатеља у циљу дијагностиковања проблема и потреба одређених категорија становништва, и на основу тога идентификовање мера и активности за очување и унапређење здравља становника посматране територије. Само познавањем здравствених потреба и проблема становништва могуће је добро организовати здравствену службу, планирати квалитетну здравствену заштиту и донети најбоље одлуке у здравственој политици на који начин расподелити увек ограничене ресурсе намењене побољшању здравља људи.

Спроведена анализа здравственог стања становништва Браничевског округа базирана је на рутинским подацима демографске и здравствене статистике и представља пресек здравственог стања становништва у 2017. години.

II ГЕОГРАФСKE И ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА

2.1. Географске карактеристике

Браничевски округ се налази у североисточном делу Републике Србије и простире на површини од 3.857 км², између Јужно-Банатског, Подунавског, Поморавског и Борског округа. Према конфигурацији земљишта припада брдско-планинско-равничарској регији, ограничен са западне стране реком Великом Моравом, са северне и источне Дунавом, а са јужне стране ланцем који чине Бељаница, Хомољске планине и Северни Кучај. Растојање између најудаљенијих тачака у округу износи 99 км, а то су ушће Велике Мораве у Дунав и део општине Жагубица према Бору. Удаљеност крајњих јужних и северних страна као и источних и западних износи 85 км. Браничевски округ административно је подељен на девет

општина: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац на Млави и град Пожаревац са градским општинама Пожаревац и Костолац. Ове административне целине имају укупно 189 насеља и то град Пожаревац 27, општина Велико Градиште 26, општина Голубац 24, општина Жабари 15, општина Жагубица 18, општина Кучево 26, општина Мало Црниће 19 и општина Петровац на Млави 34 насеља.

2.2. Демографске карактеристике

На територији Браничевског округа, према Процени броја становника Републичког завода за статистику Републике Србије од 30.06.2017. године, живи укупно 170207 становника, са просечном густином насељености од 44 лица по 1 км² (табела бр.1). У периоду од 2007. до 2017. године број становника се континуирано смањивао, тако да је сада за 12,2% мањи од броја у почетној години посматрања (графикон бр. 1).

Табела 1. Старосна структура и индикатори природног кретања становништва Браничевског округа у 2017. години

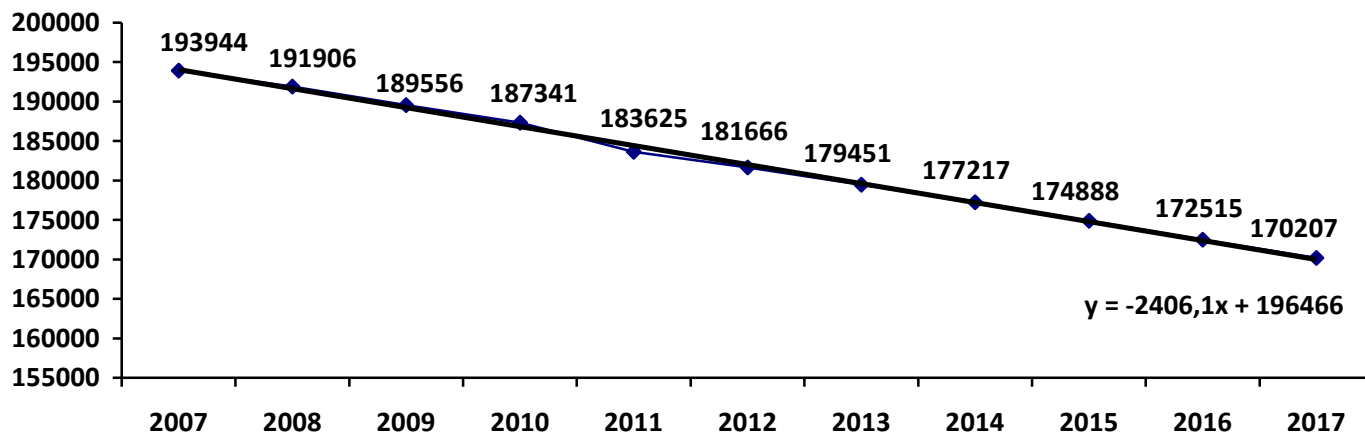
ОПШТИНА/ ОКРУГ	СТАНОВНИШТВО*				Структура становништва по добним групама*						Очекивана дужина живота, 2017**	
	Укупно	На 1 км ²	Просечна старост	Индекс старења	Пред-школска (0-6)	Школска деца (7-18)	Жене генер. доба (15-49)	Одрасли (19 и више)	Радно-способни (15-64)	Стари (65 и више година)	М	Ж
Велико Градиште	16.235	47	45,4	181,9	908	1.833	3.341	13.494	10.007	4.157	69,9	78,3
Голубац	7.541	21	47,6	225,7	297	829	1.406	6.415	4.687	2.092	71,7	77,2
Жабари	9.832	37	47,2	220,2	468	1.052	1.817	8.312	5.925	2.787	70,2	75,7
Жагубица	11.528	15	48,2	237,2	518	1.226	2.023	9.784	6.864	3.400	72,6	80,4
Кучево	13.551	19	48,2	240,5	555	1.450	2.416	11.547	8.209	3.901	71,4	77,0
Мало Црниће	10.150	38	46,4	202,9	458	1.142	1.971	8.549	6.306	2.676	69,2	76,7
Петровац на Млави	28.602	44	46,1	198,3	1.407	3.095	5.863	24.100	17.852	7.386	72,3	77,5
Пожаревац	72.768	153	42,4	132,0	4.701	9.298	16.454	58.769	48.027	13.993	72,0	77,1
БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	170.207	44	44,9	172,9	9.312	19.925	35.291	140.970	107.877	40.392	72,0	77,5

* Процена становништва 30.06. 2017. године. Републичког завода за статистику Републике Србије.

** Витални догађаји у Републици Србији, 2017. године. Статистика становништва. Републички завод за статистику Републике Србије.

Графикон 1. Кретање броја становника на територији Браничевског округа у периоду од 2007. до 2017. године

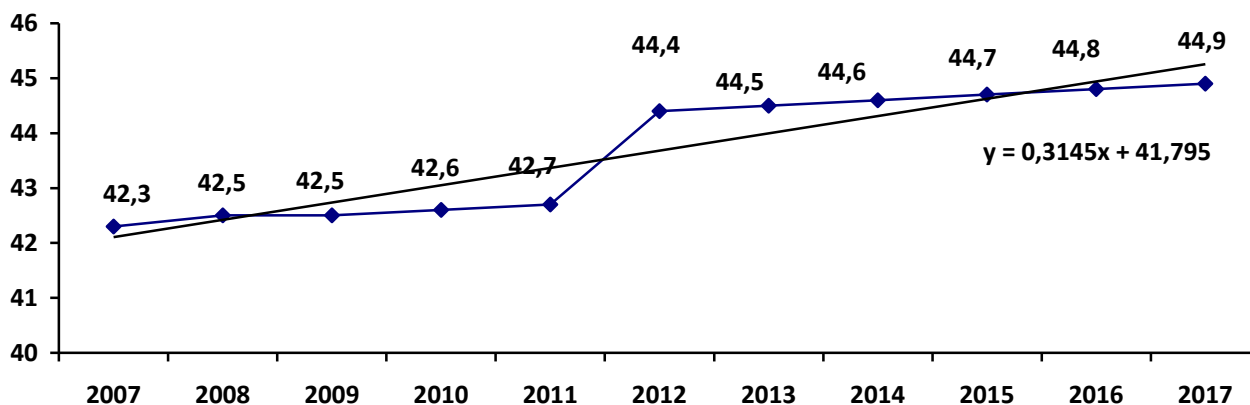
На територији Браничевског округа, према подацима Републичког геодетског завода, по површини коју заузима, највећа општина је општина Жагубица са 760 км² док највише становника има град Пожаревац са 72768 становника.

Према Процени становништва за 2017. годину, удео становника са 65 и више година (40392) у укупном броју становника за Браничевски округ (170207) износи 23,73% што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

Индекс старења становништва (однос броја старих са 60 и више година и младог становништва од 0 до 19 година) за територију Браничевског округа износи 172,9 што је показатељ старења нације (индекс преко 40).

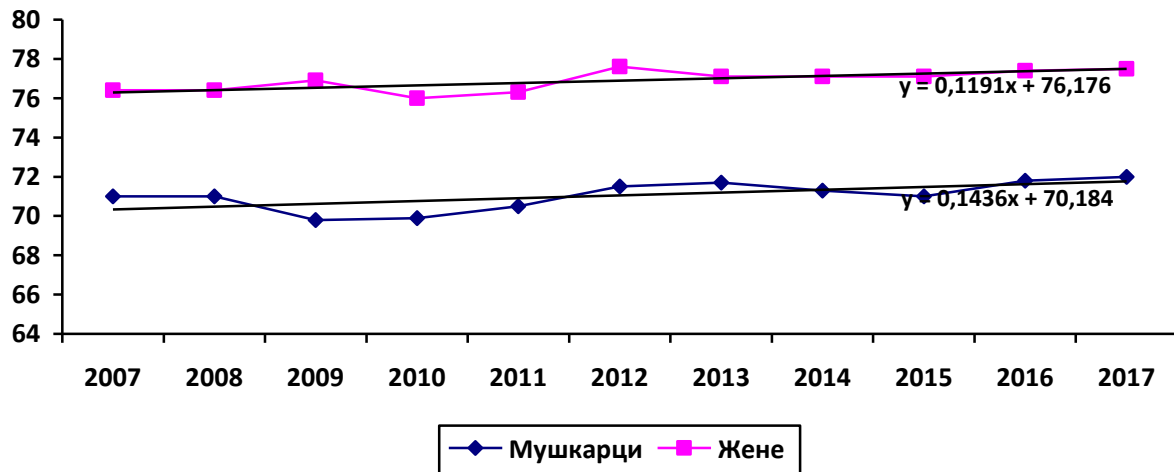
Када се посматра просечна старост становника у периоду од 2007. до 2017. године, уочава се пораст ове вредности од 6,1% у односу на почетну годину посматрања (графикон бр. 2).

Графикон 2. Просечна старост становника Браничевског округа у периоду 2007-2017. године

Графикон 3. Очекивано трајање живота на рођењу код оба пола на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

У посматраном периоду се уочава благо повећање очекиваног трајања живота код оба пола са 71 на 72 године код мушкараца и са 76,4 на 77,5 година код жена (графикон бр. 3).

2.3. Виталне карактеристике

Виталне карактеристике Браничевског округа посматране су кроз природна кретања становништва и показатеље природног кретања становништва, односно рађање и умирање (наталитет и морталитет) (табела бр. 2).

Табела 2. Природно кретање становништва и показатељи природног кретања становништва Браничевског округа у 2017. години (Витални догађаји)

Б. Р.	ОКРУГ/ ОПШТИНА	*Број становника	Број живорођ деце у 2017. г.	Укупан број умрлих у 2017. г.	Број умрле Одојч. у 2017. г.	Стопа ната-литета	Стопа општег мортали тета	Природ. прираш тај	Стопа природ прираш.	Стопа мортал Одојч.	Виталн индекс
I	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	170207	1284	3245	5	7,54	19,07	-1961	-11,52	3,89	39,57
1	Велико Градиште	16235	103	319	1	6,34	19,65	-216	-13,30	9,71	32,29
2	Голубац	7541	46	152	1	6,10	20,16	-106	-14,06	21,74	30,26
3	Жабари	9832	66	273	0	6,71	27,77	-207	-21,05	0,00	24,18
4	Жагубица	11528	75	247	0	6,51	21,43	-172	-14,92	0,00	30,36
5	Кучево	13551	75	301	0	5,53	22,21	-226	-16,68	0,00	24,92
6	Мало Црниће	10150	54	242	0	5,32	23,84	-188	-18,52	0,00	22,31
7	Петровац	28602	185	576	0	6,47	20,14	-391	-13,67	0,00	32,12
8	Пожаревац	72768	680	1135	3	9,34	15,60	-455	-6,25	4,41	59,91

* Подаци су преузети из Публикације Витални догађаји у Републици Србији 2017. године.

На територији Браничевског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2017. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,54/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 19,07%. У периоду од 2007-2017. године, вредност стопе наталитета је опала са 7,6 на 7,5 живорођених на 1000 становника, док је вредност стопе општег морталитета порасла са 15,6 на 19,07 умрлих на 1000 становника.

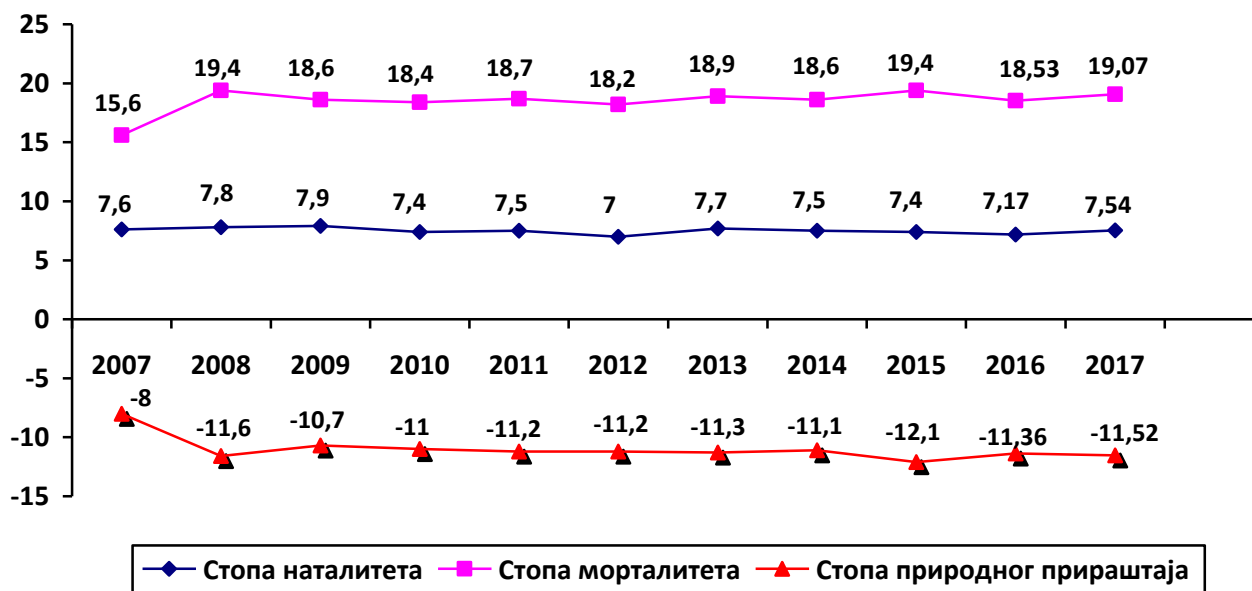
Поред наведених индикатора посматрани су још и веома важани витални показатељи, као што су стопа природног прираштаја, односно разлика између живорођених и умрлих на 1000 становника у 2017. години на територији Браничевског округа и витални индекс који представља рационалност природног прираштаја.

Стопе природног прираштаја у 2017. години на поменутој територији су веома ниске са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено чак -21,05% у Жабарима, -18,52% у Малом Црнићу, -16,68% у Кучеву, -14,92% у Жагубици, -14,06% у Голубцу, -13,67% у Петровцу на Млави, -13,30% у Великом Градишту и -6,25% у Пожаревцу.

Витални индекс (Број живорођених/Број умрлих*100), показује да су Мало Црниће, Жабари и Кучево општине где је најмањи број живорођених у односу на 100 умрлих лица у 2017. години. Стопа природног прираштаја у периоду 2007-2017. године опала је са -8 на -11,5 (графикон бр.4).

Графикон 4. Показатељи природног кретања становништва на територији Браничевског округа у периоду од 2007. до 2017. године.

Стопа на 1000

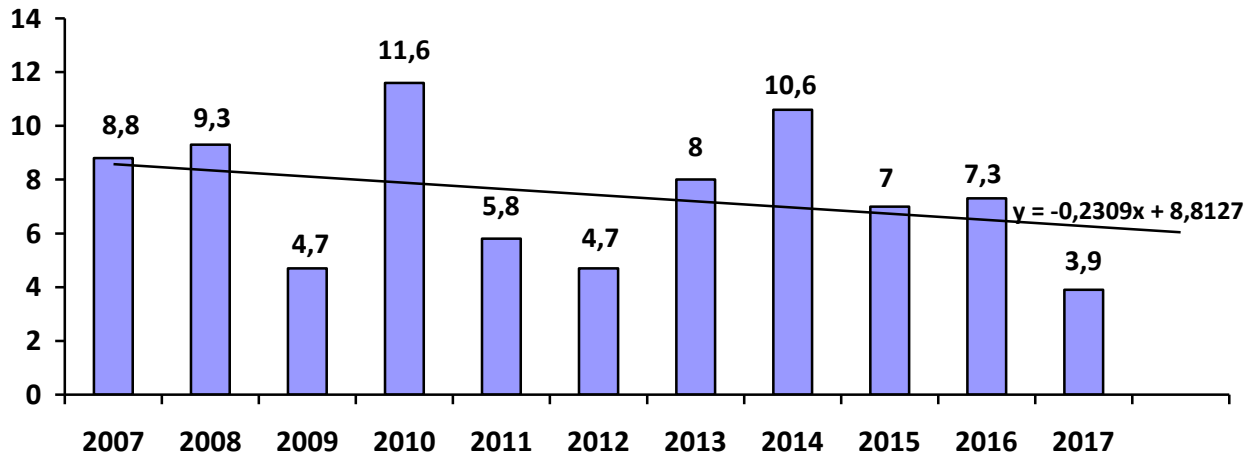

Смртност одојчади као веома важан индикатор здравственог стања становништва представља важан показатељ доступности здравствене заштите, адекватности и квалитета пружених здравствених услуга као и нивоа социјално-економског развоја земље. Стопа морталитета одојчади у 2017. години, на територији Браничевског округа износи 3,9%. Кретање ове стопе у периоду од 2007-2017. године показује смањење вредности (линија тренда: $y = -0,2309x + 8,8127$), што указује на благо побољшање поменутих показатеља (графикон бр. 5).

Графикон 5. Стопа морталитета одојчади на територији Браничевског округа у периоду 2007-2017. година

Стопа на 1000

2.4. Социо-економски показатељи повезани са здрављем

Према подацима Републичког завода за статистику о броју запослених у Републици Србији, (годишњи просек израчунат као аритметичка средина броја запослених за свих 12 месеци 2016. године), на територији Браничевског округа, било је 27706 запослених лица у привредним друштвима, предузећима, установама, задругама и другим организацијама, 7448 приватних предузетника (лица која самостално обављају делатност и запослени код њих) и 7023 регистрованих индивидуалних пољопривредника, што представља укупно 244 запослених на 1000 становника.

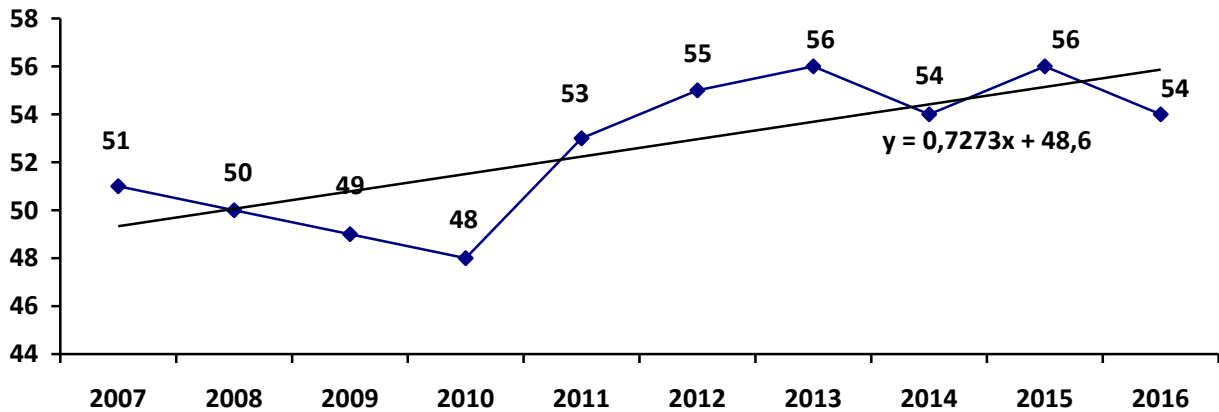
На основу података Националне службе за запошљавање, на дан 31.12.2016. године, на територији Браничевског округа, регистровано је 9283 незапослених лица, односно 54 лица нема запослење на 1000 становника. Од приказаног броја незапослених (9283), њих 4851 или 52,3% биле су жене.

За разлику од периода 2007-2010. године, када је стопа незапослености континуирано опадала, међутим од 2010. године незапосленост на територији Браничевског округа је у порасту, односно у последње четири године варира (графикон бр. 6).

Графикон 6. Стопе незапослених у Браничевском округу у периоду од 2007. до 2016. године

Стопа на 1000

Просечне зараде утврђене на основу Закона о раду („Сл. гласник РС”, број 24/2005 и 61/2005) без пореза и доприноса, по запосленом у 2016. години на територији Браничевског округа износиле су 45318 РСД, што је у поређењу са претходном годином више за 3,56%.

III ОПШТИ ПОКАЗАТЕЉИ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА

Здравствено стање становништва, као предуслов укупног економског развоја друштва, представља мултидимензионалну карактеристику популације и условљено је низом фактора међу којима су индивидуално понашање, период раног раста и развоја, животна средина, социјално економски развој и активности здравствене службе.

Најчешће коришћени индикатори здравственог стања становништва су: општи морбидитет, морбидитет од одређених болести, морталитет, апсентизам и инвалидност.

3.1. Општи морбидитет

Општи морбидитет као индикатор здравственог стања становништва на територији Браничевског округа, у овој анализи, посматран је кроз *Извештаје о обољењима, стањима и повредама* на нивоу домова здравља посматраног округа.

3.1.1. Морбидитет на нивоу примарне здравствене заштите

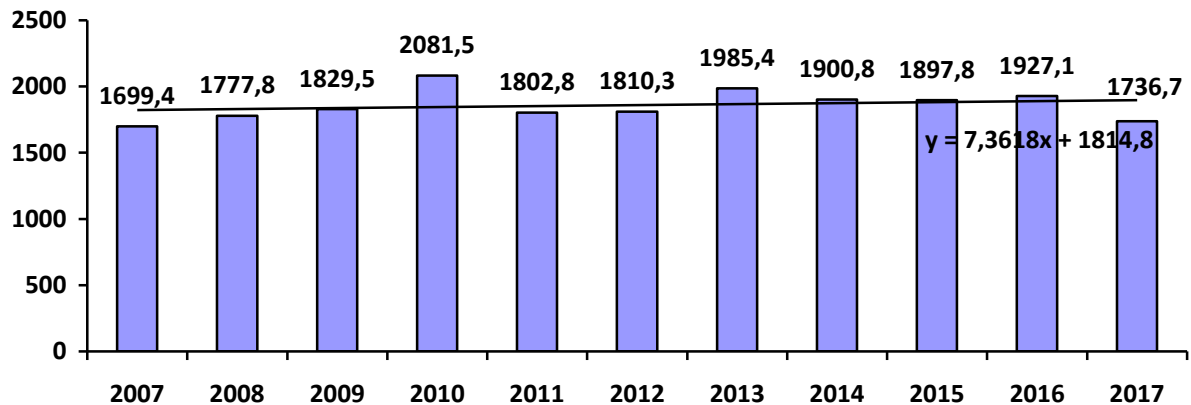
Општи морбидитет на нивоу домова здравља Браничевског округа посматран је у оквиру служби за здравствену заштиту: мале и предшколске деце, школске деце, жена, медицине рада, опште медицине и стоматологије.

У 2017. години на нивоу свих домова здравља Браничевског округа регистровано је у поменутих службама, без стоматологије укупно 295601 обољења, са општом стопом морбидитета од 1736,7%. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу округа (170207 становника), може се закључити да у просеку на сваког становника долазе по 1,7 обољења. Општа стопа морбидитета је у посматраном периоду, од 2007-2017. године порасла 2,2% (графикон бр. 7).

Графикон 7. Општа стопа морбидитета у примарној здравственој заштити на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

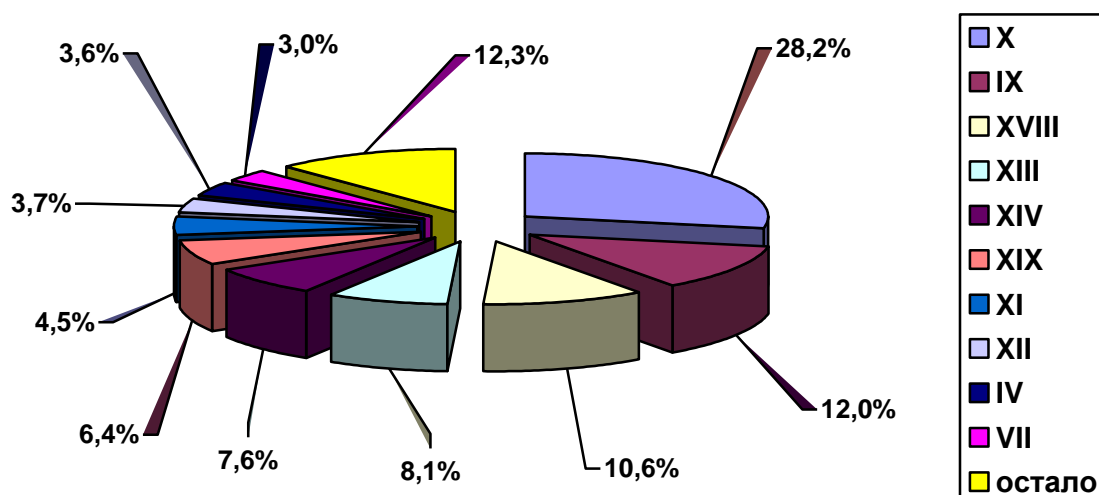
Стопа на 1000

Десет водећих група обољења по 10 МКБ у Браничевском округу, регистроване на нивоу примарне здравствене заштите у 2017. години (графикон бр. 8), биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (28,15%)
2. Болести система крвотока (IX група) (12,00%)
3. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (10,61%)
4. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (8,13%)
5. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (7,61%)
6. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,39%)
7. Болести система за варење (XI група) (4,50%)
8. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,72%)
9. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (3,62%)
10. Болести ока и припојака ока (VII група) (2,99%)

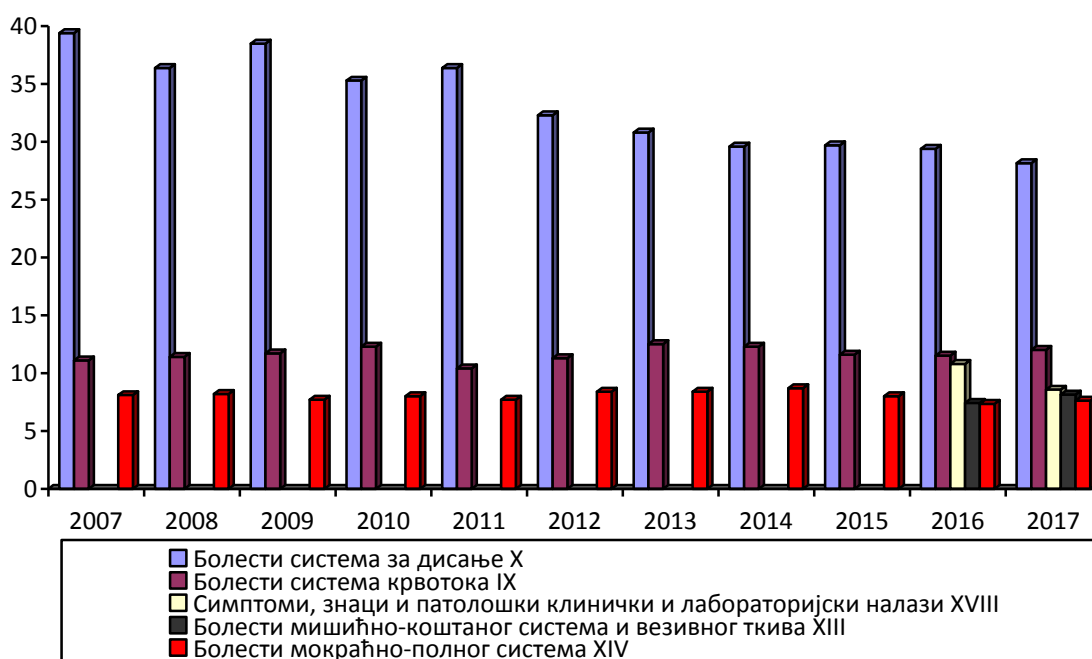
Графикон 8. Десет најчешћих група обољења по МКБ 10 регистрованих у Домовима здравља Браничевског округа 2017. године

Анализирајући морбидитет, односно обољења регистрована у службама домова здравља Браничевског округа у 2017. години, може се рећи да убедљиво прво место заузимају Болести система за дисање као и у целом посматраном периоду од 2007-2017. године. У поређењу са претходном годином, у 2017. години дошло је до благог пораста броја оболелих од Болести система крвотока, Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива и Болести мокраћно-полног система а смањен је број оболелих од Болести система за дисање као и број лица са дијагнозом из групе Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (графикон бр.9).

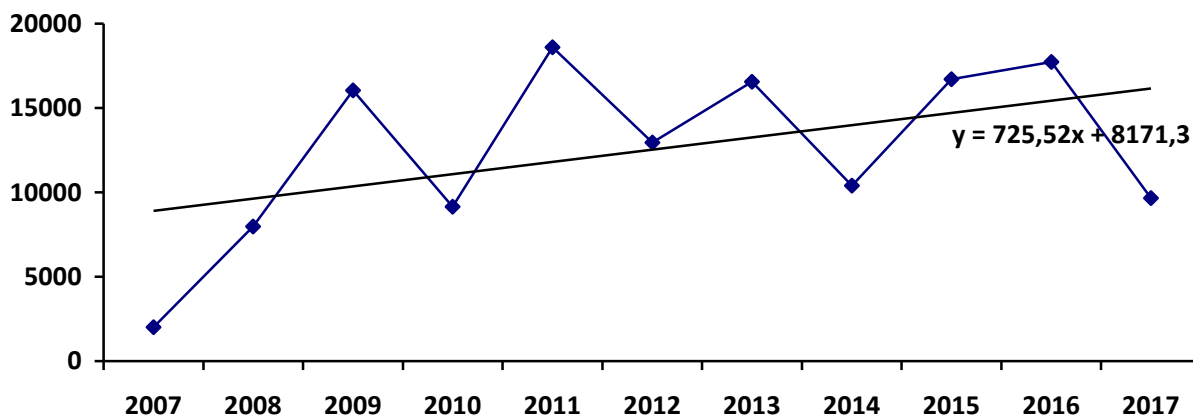
Графикон 9. Учешће водећих група болести у општем морбидитету у примарној здравственој заштити Браничевског округа у периоду 2007-2017. године
%

Према годишњем Извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Браничевског округа у 2017. години, пријављено је укупно 9668 оболелих лица, што је за 8057 лица или 45,4% мање у односу на претходну годину. Број пријављених лица варира из године у годину у зависности од епидемиолошке ситуације, али се у периоду 2007-2017. године уочава растућа линија тренда (графикон бр. 10).

Графикон 10. Број пријављених лица од заразних и паразитарних оболења на територији Браничевског округа у периоду 2007-2017. године

Водеће место међу пријављеним заразним болестима за територију посматраног округа као и у претходне три године заузимају: Influenza virus non identificatum, Varicella, Diarrhoea et gastroenteritis, Scabies и Mononucleosis infectiosa.

Учесталост заразних болести у Браничевском округу, у 2017. години, приказана је у табели број 3.

Табела 3. Регистроване заразне болести на територији Браничевског округа у 2017. години

Rang.	ОБОЉЕЊЕ	Број оболелих у 2017. години	Индекс
1.	Influenza, virus non identificatum	7904	81,75
2.	Varicella	832	8,61
3.	Diarrhoea et gastroenteritis	320	3,31
4.	Scabies	282	2,92
5.	Mononucleosis infectiosa	68	0,70
6.	Tonsilitis acuta	40	0,41
7.	Angina streptococcica (Pharyngitis)	34	0,35
8.	Scarlatina (Šarlah)	28	0,29
9.	Salmonellosis non specificata	25	0,26
10.	ТБЦ-потврђена бактериолошки и хистолошки	23	0,24
11.	Остале	112	1,16
СВЕГА		9668	100,0

Проблем који је постојао од раније а односи се на пријављивање заразних болести, у 2017. години, је значајно смањен јер запажа се боље пријављивање заразних болести, боља сарадња са државним и приватним здравственим сектором у надзору над заразним болестима.

На територији Браничевског округа у 2017. години, регистрована су три смртна исхода од заразних болести (туберкулоза-1, грип-1 и вирусна пнеумонија-1). У односу на претходну годину у 2017. години, бележи се нижа стопа морталитета од заразних болести на територији оба округа (Браничевског и Подунавског), и она износи 0,78/100000.

На територији оба посматрана округа у 2017. години, није било оболелих од пертусиса и рубеле. У току 2017. године, регистрован је исти број оболелих од паротитиса (4 регистрована оболела) као и претходне године, и регистровано је 8 оболелих од морбила.

Према закључцима изнетим од стране комисије за контролу и праћење кретања заразних и паразитарних болести, епидемиолошка ситуација заразних болести на територији Браничевског округа у 2017. години, је уобичајена.

3.1.2. Хронична незаразна обољења

Хронична незаразна обољења као болести савременог доба, на жалост, у сталном су порасту и законски подлежу обавезној пријави и одјави према Правилнику о обрасцу регистра и начину његовог вођења, обрасцу пријаве и поступку пријављивања и одјављивања одређених болести („Сл. гласник РС”, бр. 2/1980-97, 42/1986-2882). У поменута обољења спадају: рак и леукемије, ендемске нефропатије, психозе, шећерне болести, реуматске грознице, прогресивне мишићне дистрофије, хемофилије, хроничне инсуфицијенције бубрега, наркоманије, коронарне болести срца и опструктивне болести плућа, а поред ових у протеклом периоду од доношења поменутог Правилника, била су праћена у појединим општинама и следећа обољења: церебрална парализа, мултипла склероза и цистична фиброза.

Проблем који је присутан када су поменуте болести у питању у нашој средини је нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног тако и приватног сектора. Стога подаци у постојећим регистрима оболелих од хроничних незаразних болести не говоре о преваленци ових обољења, већ само о величини проблема.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац, мора се нагласити да је у 2017. години, број регистрованих хроничних незаразних обољења приказан као збир приспелих пријава/одјава ових болести из здравствених установа и констатованих дијагноза из Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести, било да су оне основни или пратећи узрок смрти. Зато дајемо приказ регистрованих хроничних незаразних обољења у 2017. години са територије Браничевског округа из ова два извора података (Табела 4).

Табела 4. Приказ броја регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Браничевског округа у 2017. години

Регистрована хронична незаразна обољења	Извор података		Укупно
	Пријаве из здравствених установа*	Образац Потврда о смрти	
Рак и леукемија**	678	490	1168
Ендемска нефропатија	-	-	-
Психозе	12	27	39
Шећерна болест	566	354	920
Реуматска грозница	-	-	-
Прогресивно мишићне дистрофије	-	-	-
Хемофилија	-	-	-
Хронична инсуфици.бубрега	119	205	324
Наркоманија	2	-	2
Акутни коронарни синдром	450	295	745
Опструктивне болести плућа	123	322	445
Мултипла склероза	-	-	-
Цистична фиброза	-	-	-
Дечија церебрална парализа	-	-	-
СВЕГА	1950	1693	3643

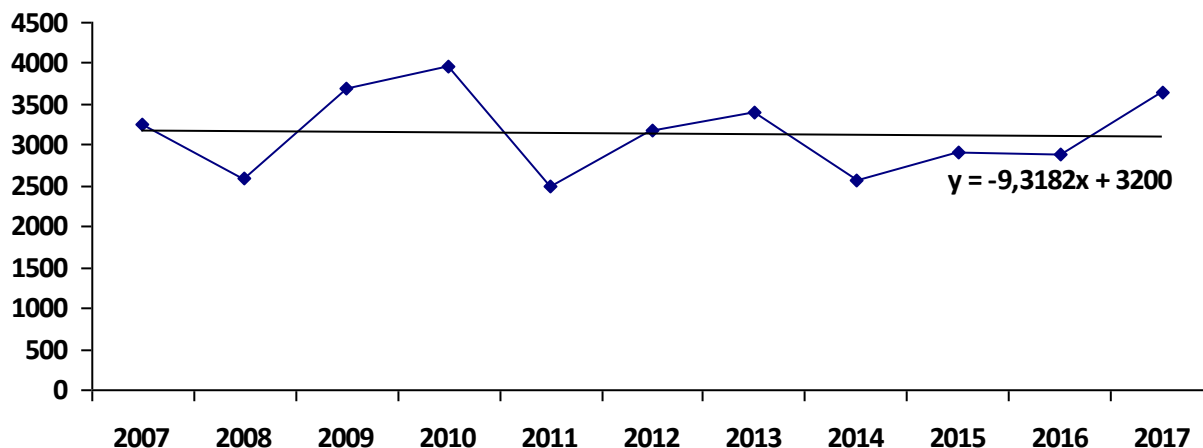
*Збир пријава достављених из здравствених установа и добијени подаци са одељења епидемиологије

**За рак и леукемије приказани подаци из пријава односе се на претходну годину (2016. годину)

Анализирајући посматране болести, може се рећи да су, на територији Браничевског округа, најчешћа хронична незаразна обољења: малигне болести, шећерна болест и акутни коронарни синдром. Број регистрованих хроничних незаразних обољења у посматраном периоду 2007-2017. године варира, са највећим вредностима 2010. године, али се ипак уочава тренд раста броја регистрованих лица (графикон бр. 11).

Графикон 11. Број регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Обзиром да малигна обољења, због посебног социомедицинског значаја захтевају посебну пажњу, на овом месту ћемо приказати број оболелих особа и сирову стопу инциденце од ове болести према полу (број новооболелих М/број мушког становништва*1000 и број новооболелих Ж/број женског становништва*1000) на територији Браничевског округа у 2016. години (Табела 5).

Подаци за оболеле од малигнух болести (рак и леукемија) преузети су из Националног регистра за рак (Кан Рег 4) које прикупља Центар за контролу болести Завода за јавно здравље Пожаревац из здравствених установа на територији Браничевског и Подунавског округа. Наглашавамо да последње званичне стопе инциденце оболелих од малигнух болести, након што су прикупљени подаци употпуњени од стране Института за јавно здравље Србије, пријавама из здравствених установа са територије целе републике, су из 2016. године, и приказујемо их у табели број 5.

Код пријављивања оболелих од малигнух болести присутан је проблем подрегистрације, тј. нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног, тако и приватног сектора.

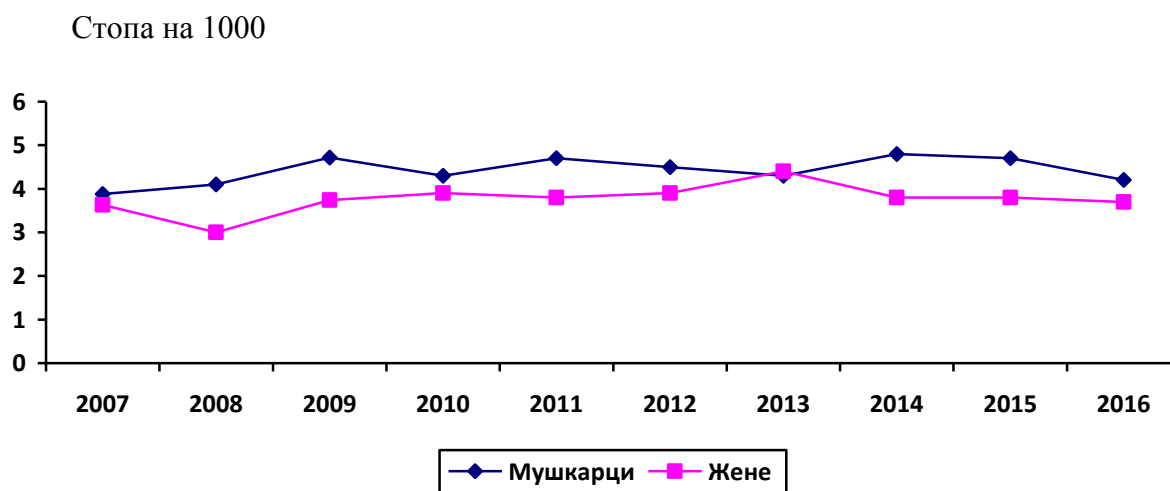

Табела 5. Приказ броја оболелих од малигнух болести по полу и по општинама на територији Браничевског округа у 2016. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	Број оболелих	Стопа инциденце	Број оболелих	Стопа инциденце
Велико Градиште	34	4,26	37	4,36
Голубац	24	6,39	20	5,11
Жабари	28	5,58	20	3,94
Жагубица	26	4,51	23	3,87
Кучево	34	5,01	26	3,68
Мало Црниће	25	4,79	16	3,08
Петровац на Млави	55	3,86	53	3,59
Пожаревац	128	3,62	129	3,40
Браничевски округ	354	4,21	324	3,67

Посматрајући број оболелих од малигнух болести према полу, уочава се да у свим општинама Браничевског округа (осим Великог Градишта и Пожареваца), мушкарци чешће оболевају од малигнух обољења. Међутим, анализирајући период од 2007-2016. године уочава се пораст вредности стопе инциденце од малигнух болести код оба пола. У поређењу са претходном годином, у 2016. години, стопа инциденце код оба пола је у благом паду (графикон бр.12).

Графикон 12. Стопа инциденце од малигнух болести по полу на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

На основу броја Пријава из здравствених установа, које су достављене у Одељење за превенцију и контролу незаразних болести Завода за јавно здравље Пожаревац, у току 2017. године, укупан број новооболелих од шећерне болести по полу и по општинама Браничевског округа приказали смо у табели број 6.

Табела 6. Приказ броја оболелих од шећерне болести по полу и по општинама на територији Браничевског округа у 2017. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	Број оболелих	Стопа инциденце	Број оболелих	Стопа инциденце
Велико Градиште	28	3,56	31	3,70
Голубац	49	13,29	40	10,38
Жабари	28	5,74	53	10,70
Жагубица	28	4,93	34	5,81
Кучево	3	0,45	12	1,74
Мало Црниће	5	0,98	3	0,59
Петровац на Млави	45	3,20	56	3,85
Пожаревац	56	1,59	95	2,52
Браничевски округ	242	2,91	324	3,72

Посматрајући број оболелих од шећерне болести према полу, уочава се да у већини општинама Браничевског округа (осим Голупца и Малог Црнића), жене чешће оболевају од шећерне болести.

3.1.3. Апсентизам и инвалидност

Апсентизам, односно привремена одсутност са посла, као и инвалидност, односно свако ограничење или немогућност због недостатка, обављања неке активности на начин који се сматра нормалним за људско биће су веома важни показатељи здравственог стања становништва. Недостатак је објективна појава и може се доказати медицинским дијагностичким поступком, док је инвалидност релативна и зависи од врсте и степена оштећења као и од посла којим се особа бави, односно вештина које су јој у послу потребне. Анализа ових показатеља је веома важна за здравствену службу како би благовремено предузела мере специфичне превенције на нивоу примарне превенције као и мере лечења и рехабилитације оболелих лица.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац из Извештаја о привременој неспособности – спречености за рад у току 2017. године, на територији Браничевског округа регистровано је укупно 15021 случајева апсентизма са 394057 дана одсуствовања са посла. У поређењу са претходном годином, број случајева апсентизма је већи за 1,12% а број дана одсуствовања са посла је већи за 11,18% у односу на претходну годину (табела 7).

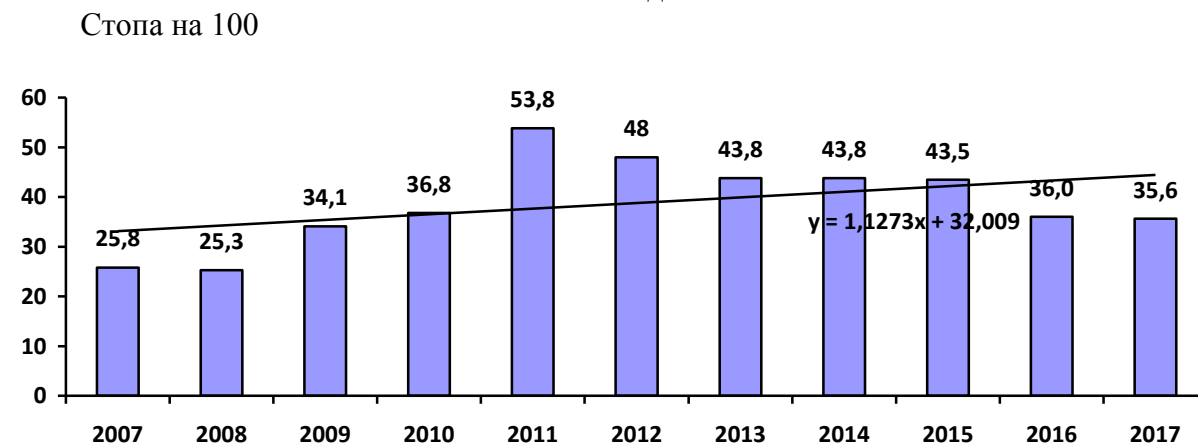
Табела 7. Приказ привремене неспособности-спречености за рад на територији Браничевског округа у 2017. години

Ред. бр.	Узрок неспособности/спречености за рад	Број случајева	Број дана	Стопа
1.	Болести и повреде ван рада	12184	193823	28,89
2.	Повреде на раду	257	9932	0,61
3.	Трудноћа и порођај	926	168793	2,20
4.	Нега члана породице	1654	21509	3,92
СВЕГА		15021	394057	35,62

Резултати анализе привремене спречености за рад у Браничевском округу показују да је највећи број поменутих случајева као и највећи број дана одсуствања са посла у 2017. години био због болести и повреда ван рада (81,1% случајева и 49,2% дана).

На територији Браничевског округа, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад у 2017. години, износи 35,6 на 100 запослених радника (процењени број радника за Браничевски округ према Републичком заводу за статистику износи 42175 радника). У посматраном периоду, од 2007-2017. године, стопа апсентизма је значајно порасла, за 9,8% у односу на почетну годину (гафикон број 13).

Графикон 13. Стопа апсентизма на територији Браничевског округа у периоду 2007-2017. године

На основу приказаних резултата може се рећи да је инвалидност и апсентизам проблем са којим се суочавају све општине Браничевског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва.

3.2. Здравствено стање појединих категорија становништва

У оквиру анализе здравственог стања становништва Браничевског округа посматрани су: здравствено стање мале и предшколске деце, школске деце и омладине, одраслог становништва и жена, као и стање здравља уста и зуба свих категорија становништва.

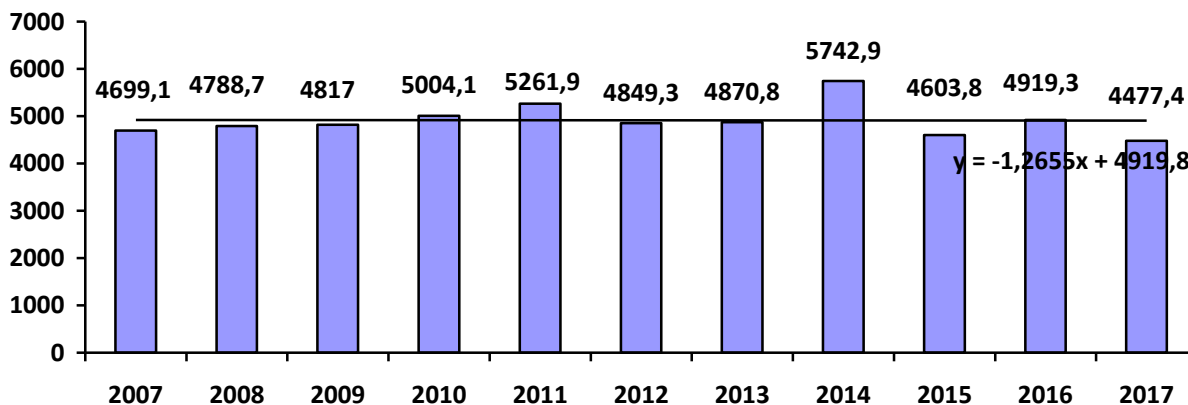
3.2.1. Здравствено стање предшколске деце (од 0 до 6 година)

На територији Браничевског округа у 2017. години, здравствену заштиту је користило укупно 9312 детета предшколског узраста од 0 до 6 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту предшколске деце у 2017. години, домова здравља Браничевског округа, регистровано је укупно 41694 обољења са стопом од 4477,4/1000, односно на свако дете долази по 4,5 обољења, што је за 0,4 обољења мање него претходне године. У периоду од 2007-2017. године, највећа стопа оболевања у посматраној служби била је 2014. године (графикон број 14).

Графикон 14. Стопа морбидитета предшколске деце на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту мале и предшколске деце Браничевског округа у 2017. години биле су:

- 1 Болести система за дисање (X група) (67,70%)
- 2 Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (9,32%)
- 3 Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (4,08%)
- 4 Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,96%)
- 5 Заразне болести и паразитарне болести (I група) (3,77%)
- 6 Болести ока и припојака ока (VII група) (3,07%)
- 7 Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (2,47%)
- 8 Болести система за варење (XI група) (1,73%)
- 9 Болести мокраћно-полног система (XIV група) (1,57%)
- 10 Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (1,10%)

Према приказаним резултатима анализе може се закључити да су код предшколске деце на територији Браничевског округа убедљиво прво место, као и претходних година, заузеле Болести система за дисање са 67,7%. Стопа обољења за Болести система за дисање била је 3031,1/1000.

Табела 8. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту предшколске деце на територији Браничевског округа 2017. године

Ранг	ОКРУГ БРАНИЧЕВСКИ		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	12573	30,15
2.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	8531	20,46
3.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	3464	8,31
4.	Laryngitis et tracheitis acuta	2978	7,14
5.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	1740	4,17

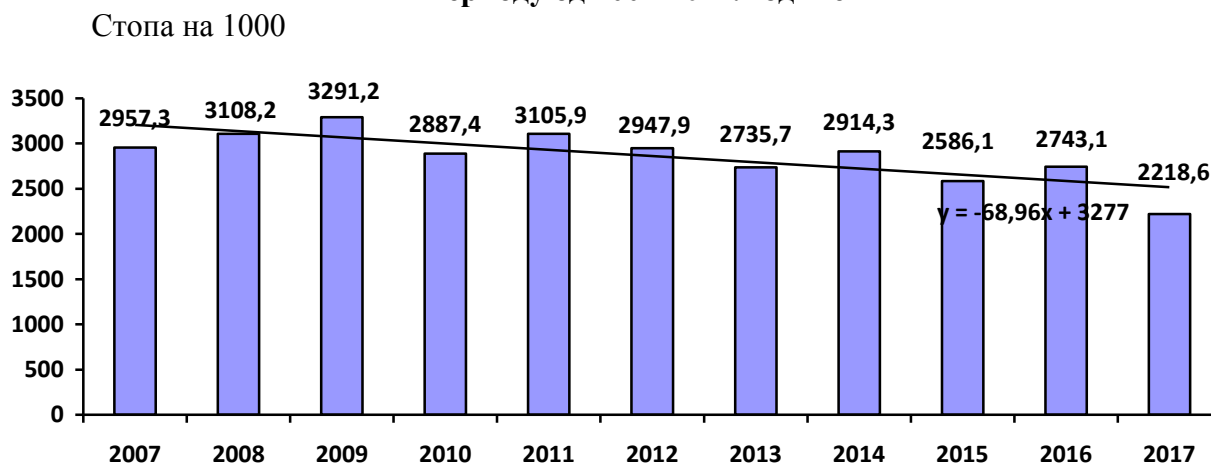
Приказани резултати показују да су и у 2017. години, као и у претходних година, Болести система за дисање, односно акутна упала грла и крајника као и инфекције горњих дисајних путева били најчешћи здравствени проблеми код мале деце на територији Браничевског округа (табела 8).

3.2.2. Здравствено стање школске деце и омладине (од 7 до 18 година)

На територији Браничевског округа у 2017. години, здравствену заштиту је користило укупно 19925 школске деце и омладине од 7 до 18 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине домова здравља Браничевског округа у 2017. години, регистровано је укупно 44206 обољења са стопом од 2218,6/1000, односно на свако школско дете долази по 2,2 обољења, што је за 0,5 обољења више него у претходној години. У периоду од 2007-2017. године уочава се благо смањење стопе оболевања у посматраној животној доби (графикон број 15).

Графикон 15. Стопа морбидитета школске деце на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине Браничевског округа у 2017. години биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (45,97%)
2. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (16,80%)
3. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (7,03%)
4. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,99%)
5. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (4,69%)
6. Болести система за варење (XI група) (3,76%)
7. Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (3,34%)
8. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (3,31%)
9. Болести ока и припојка ока (VII група) (2,22%)
10. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (2,09%)

Према претходно приказаним резултатима анализе, јасно се види да су код школске деце и омладине у Браничевском округу, Болести система за дисање најчешће дијагностикована обољења и да су, као и претходне године, убедљиво на првом месту са учешћем од 46%. Стопа оболевања од Болести система за дисање износи 1019,8/1000.

Табела 9. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту школске деце и омладине на територији Браничевског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	8696	19,67
2.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	8174	18,49
3.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	4033	9,12
4.	Dolor abdominalis et pelvis	2382	5,39
5.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	1738	3,93

Приказани резултати показују да су и у 2017. години, као и претходних година, Болести система за дисање, односно инфекције горњих дисајних путева и акутна упала грла и крајника били најчешћи здравствени проблеми код школске деце и омладине на територији Браничевског округа (табела 9).

Систематски прегледи, чији су резултати веома добар показатељ здравственог стања школске деце и омладине, спроведени су код ученика основних и средњих школа на територији Браничевског округа у 2017. години, са обухватом од 95,27% код ученика основне школе и са 90,45% код ученика средње школе у односу на планирани број (табела 10.).

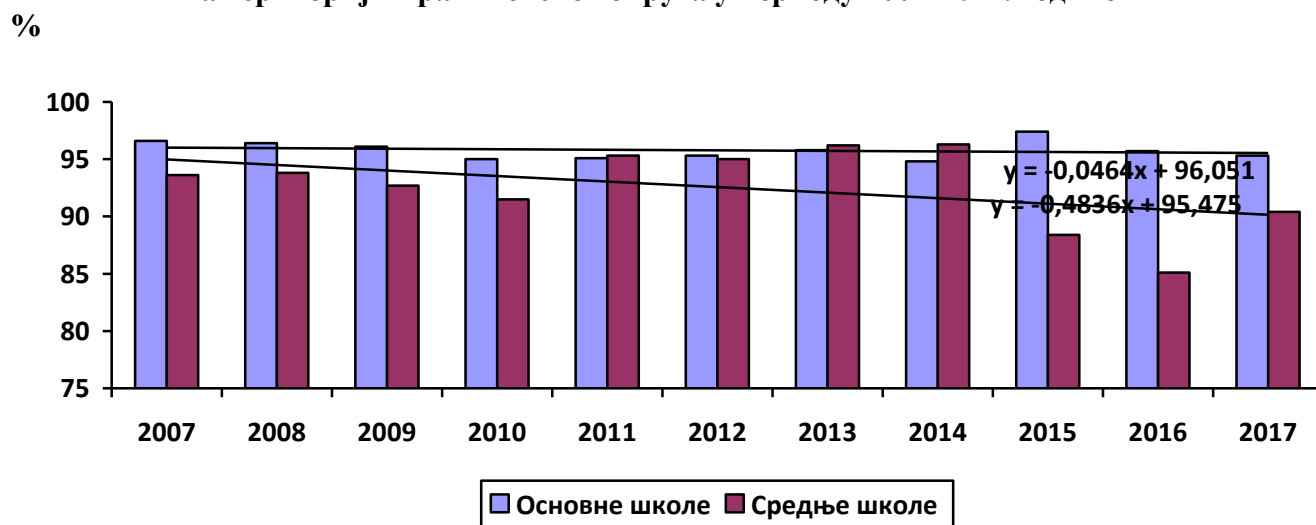

Табела 10. Приказ утврђених стања/обољења након спроведених систематских прегледа код ученика основне и средње школе Браничевског округа у 2017. години

	О К Р У Г			
	Б Р А Н И Ч Е В С К И			
	Ученици основне школе		Ученици средње школе	
Број ученика који подлежу систематским прегледима у току године	5455	100,00	2356	100,00
Обухваћено систематским прегледом	5197	95,27%	2131	90,45
Утврђено стање / обољење	Број	%	Број	%
Лоше телесно држање	689	13,26	379	17,78
Лоша телесна развијеност	138	2,65	48	2,25
Лоша телесна ухрањеност	607	11,68	174	8,16
Изражена деформација кичме (лордоза, сколиоза...)	29	0,56	26	1,22
Деформације грудног коша	89	1,71	57	2,67
Сметње вида и мотилитета	84	1,62	43	2,02
Оштећење слуха	5	0,09	-	-
Срчане мане	27	0,52	6	0,28
Недовољна психичка развијеност	23	0,44	-	-
Говорне мане	50	0,96	3	0,14
Деформације стопала	1055	20,30	484	22,71

Анализа добијених резултата након спроведених систематских прегледа ученика у дефинисаним узрасту показују да су најчешће дијагностиковани проблеми код ученика и основне и средње школе били деформације стопала, лоше телесно држање и лоша телесна ухрањеност (табела 10).

Графикон 16. Обухват систематским прегледима деце у основним и средњим школама на територији Браничевског округа у периоду 2007-2017. године

Графикон број 16 показује да је у посматраном десетогодишњем периоду, обухват систематским прегледима код ученика основне школе био највећи у 2015. години (97,4%) а најмањи у 2014. години (94,8%). Обухват систематским прегледима код ученика средње школе у посматраном периоду био је највећи у 2014. години (96,3%) а најмањи у 2016. години (95,1%).

3.2.3. Здравствено стање одраслог становништва

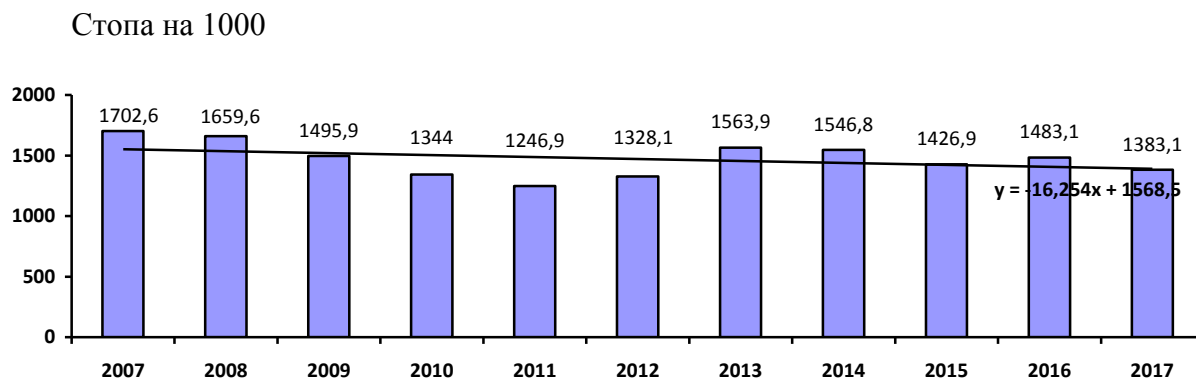
Анализа здравственог стања одраслог становништва на територији Браничевског округа за 2017. годину, рађена је на основу података добијених из служби опште медицине и медицине рада, домова здравља са територије посматраног округа.

3.2.3.1. Служба опште медицине

На територији Браничевског округа здравствене услуге у оквиру служби опште медицине остварује 111798 корисника.

У оквиру служби опште медицине домова здравља Браничевског округа у 2017. години регистровано је укупно 154624 обољења са стопом од 1383,1/1000, односно 1,4 обољења по одраслој особи, што је за 0,1 обољења мање него у претходној години. У периоду од 2007-2017. године уочава се благо смањење стопе оболевања у овој служби (графикон број 17).

Графикон 17. Стопа морбидитета код одраслог становништва у оквиру службе опште медицине на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби опште медицине домова здравља Браничевског округа у 2017. години, биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (17,54%)
2. Болести система крвотока (IX група) (17,43%)
3. Болести мишићно-коштаног система и везивниг ткива (XIII група) (11,41%)
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (10,47%)
5. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (7,47%)
6. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (6,53%)
7. Болести система за варење (XI група) (5,53%)
8. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (4,65%)
9. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,76%)
10. Болести ока и припојака ока (VII група) (3,31%)

Резултати анализе показују да су у служби опште медицине у 2017. години, на првом месту регистроване Болести система за дисање са 17,54%, чија стопа износи 242,5/1000. Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби опште медицине на територији Браничевског округа приказане су у табели број 11.

Табела 11. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби опште медицине на територији Браничевског округа 2017. године

Ранг	ОКРУГ		
	БРАНИЧЕВСКИ		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria)	15857	10,25
2.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	11340	7,33
3.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	8749	5,66
4.	Друга обољења леђа	8637	5,58
5.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	5291	3,42

Приказани резултати показују да су, као и претходних година, висок крвни притисак, други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази као и акутна упала грла и крајника били најчешћи здравствени проблеми код одраслог становништва на територији Браничевског округа и у 2017. години.

3.2.3.2. Служба здравствене заштите радника

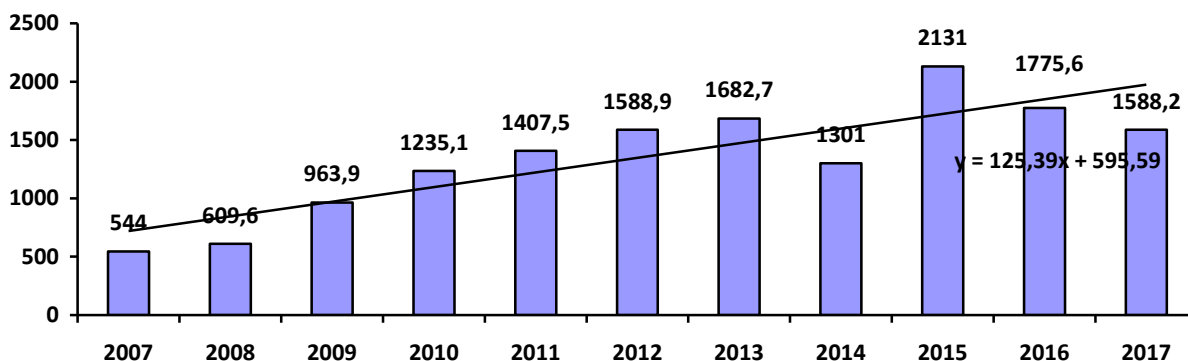
На територији Браничевског округа у 2017. години, здравствене услуге у оквиру службе медицине рада, оних домова здравља који имају организовану поменућу службу (дз Петровац на Млави и дз Пожаревац), користило је укупно 29172 радно-активних лица.

У оквиру служби медицине рада домова здравља Браничевског округа у 2017. години, регистровано је укупно 46332 обољења са стопом од 1588,2/1000. У посматраном периоду, од 2007-2017. године, стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту радника је била највећа 2015. године (графикон број 18).

Графикон 18. Стопа морбидитета радно активног становништва на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 које су регистроване у оквиру служби медицине рада Браничевског округа у 2017. години биле су:

1. Болести система крвотока (IX група) (17,79%)
2. Болести система за дисање (X група) (16,31%)
3. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (11,61%)
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (8,05%)
5. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,95%)
6. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (6,70%)
7. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (6,60%)
8. Болести система за варење (XI група) (5,12%)
9. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (4,28%)
10. Болести ока и припојака ока (VII група) (3,15%)

Анализа показује да су код радно-активног становништва на територији Браничевског округа највећи проблем у 2017. години, биле Болести система крвотока (17,8%), затим Болести система за дисање (16,3%) и Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (11,6%). Стопа оболевања за Болести система крвотока у Браничевском округу 2017. године била је 282,5/1000.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби медицине рада Браничевског округа приказане су у табели број 12.

Табела 12. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби медицине рада на територији Браничевског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Нуртенсио артериалис есенциалис (primaria)	4461	9,63
2.	Друга обољења леђа	2953	6,37
3.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	2463	5,31
4.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	1958	4,23
5.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	1846	3,98

Анализирајући приказане дијагнозе може се рећи да су висок крвни притисак, недефинисана обољења леђа као и други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази били најчешћи здравствени проблеми код радно-активног становништва Браничевског округа у 2017. години.

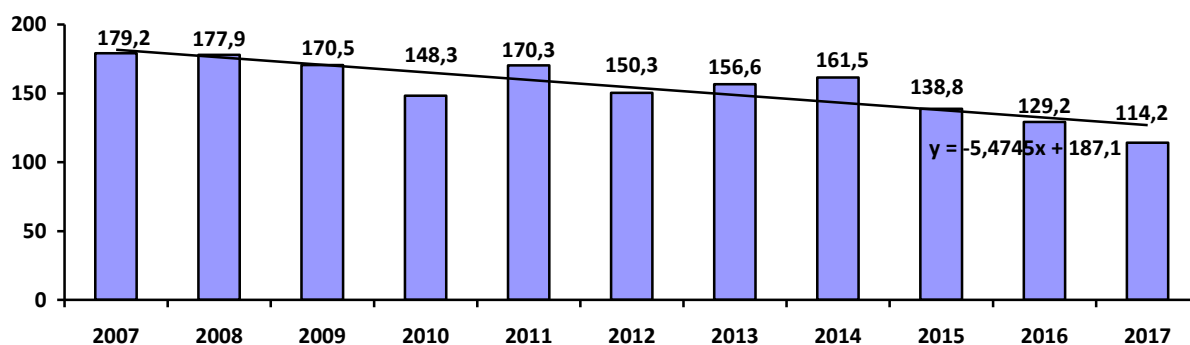
3.2.4. Здравствено стање жена

На територији Браничевског округа у 2017. години, здравствене услуге у оквиру службе за здравствену заштиту жена, имало је право да користи укупно 76560 жена које припадају животној доби од 15 и више година.

У 2017. години, у оквиру службе за здравствену заштиту жена Браничевског округа регистровано је укупно 8745 обољења са стопом од 114,2/1000. Стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту жена у посматраном периоду, од 2007-2017. године полако опада (графикон број 19).

Графикон 19. Стопа морбидитета жена на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ 10 регистроване у оквиру службе за здравствену заштиту жена домова здравља посматраног округа у 2017. години биле су:

1. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (82,60%)
2. Трудноћа, рађање и бабиње (XV група) (4,78%)

3. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (4,52%)
4. Тумори (II група) (4,36%)
5. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (1,59%)
6. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (0,78%)
7. Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (0,59%)
8. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (0,50%)
9. Болести система за варење (XI група) (0,08%)
10. Болести мишићно-коштаног система и везивниг ткива (XIII група) (0,06%)

Анализа здравственог стања жена које живе на територији Браничевског округа показује да су у 2017. години, као и претходних година, најчешћи проблем биле Болести мокраћно-полног система са 82,6%, чија стопа износи 94,3/1000.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби за здравствену заштиту жена Браничевског округа приказане су у табели број 13.

Табела 13. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту жена на територији Браничевског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Cervicitis uteri	1677	19,18
2.	Друга запаљења женских карличних органа	1571	17,96
3.	Болести дојке	825	9,43
4.	Morbi climacterici	762	8,71
5.	Друга обољења полно-мокраћног пута	669	7,65

Приказани резултати показују да су и у 2017. години, као и претходних година највећи проблем код жена са 15 и више година живота у Браничевском округу биле запаљење грлића материце и неозначена запаљења органа мале карлице.

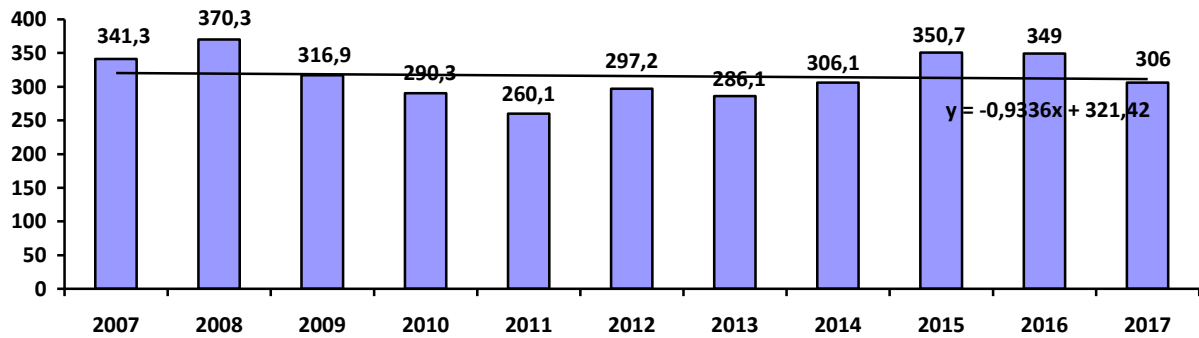
3.2.5. Здравствено стање зуба и орално здравље

У оквиру службе стоматолошке здравствене заштите током 2017. године, на територији Браничевског округа регистровано је укупно 52075 обољења са стопом од 305,95/1000. Посматрајући период од десет година, (од 2007-2017. године), може се рећи да је стопа у 2017. години мања за 10,3% у односу на прву годину посматрања (2007. годину) (графикон број 20).

Графикон 20. Стопа морбидитета у стоматолошкој здравственој заштити на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Од укупног броја приказаних обољења зуба на територији Браничевског округа (52075), код деце од 0 до 6 година регистровано је 5808 обољења (стопа 623,7/1000), код школске деце од 7 до 14 година регистровано је 17949 обољења (стопа 1421,6/1000), код школске деце од 15 до 18 година регистровано је 3507 обољења (стопа 480,5/1000), код одраслих од 19 до 64 године регистровано је 17341 обољење (стопа 172,4/1000) и код лица са 65 и више година регистровано је 7470 обољења (стопа 184,9/1000).

Табела 14. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби стоматолошке здравствене заштите на територији Браничевског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Morbi pulvae et textus periapicalis (Болести пулпе зуба и ткива око врха зуба)	14063	27,00
2.	Caries dentium (Каријес-квар зуба)	13552	26,02
3.	Morbi dentium et textus sustentionalis alii (Друге болести зуба и потпорног ткива)	7339	14,09
4.	Morbi textuum dentium durarum alii (Друге болести тврдих ткива зуба)	5412	10,39
5.	Gingivitis et morbi periodontales (Запаљење десни и болести околине зуба)	3037	5,83

Резултати анализе показују да су и у 2017. години, као и претходних година, на територији Браничевског округа, најчешће регистроване дијагнозе у оквиру стоматолошке здравствене заштите биле: болести пулпе зуба и ткива око врха зуба, зубни каријес и неозначене болести зуба и потпорног ткива (табела 14).

3.3. Болнички морбидитет

Болнички морбидитет, као веома важан показатељ здравственог стања становништва на територији Браничевског округа посматран је кроз Извештаје о хоспитализацији болнички лечених лица.

На територији Браничевског округа стационарну здравствену заштиту становништву обезбеђују Општа болница Пожаревац и Општа болница Петровац на Млави.

Болничко лечење на територији Браничевског округа у 2017. години, са укупним бројем запослених здравствених радника (лекара и медицинских сестара/техничара), капацитетом, оптерећеношћу, заузетошћу и просечном дужином лечења приказано је у табели број 15.

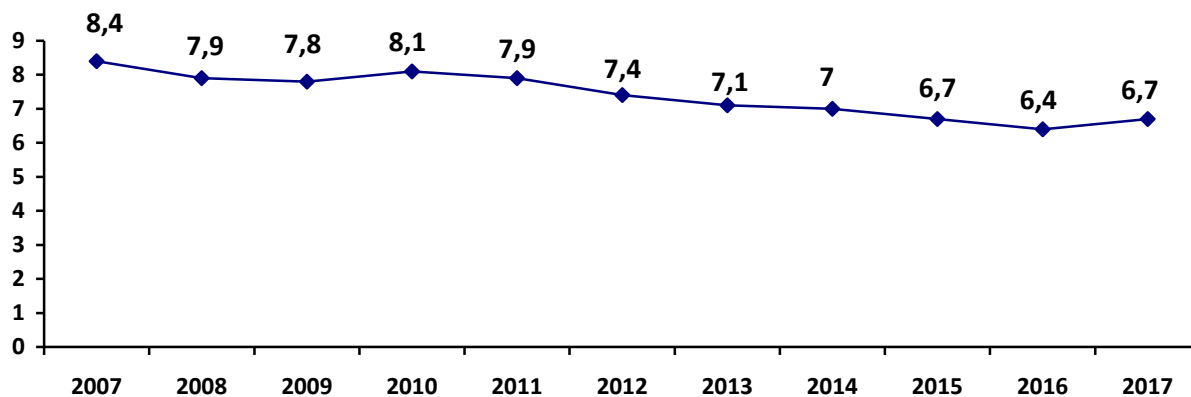
Табела 15. Стационарно лечење на територији Браничевског округа у 2017. години

ОКРУГ	Општа болница	Број запослених*			Број пост-еља	Број лече-них	Број оствар. б.о. дана	Прос. дужи. лечењ	Заузет. постеља у %	Број умрлих
		Укуп	Лекара	Технич.						
Браничевски	Петровац на Млави	193	49	144	138	3773	27399	7,26	54,40	194
	Пожаревац	722	165	557	530	16972	110725	6,52	57,24	909
	Свега	915	214	701	668	20745	138124	6,66	56,65	1103

*Приказани број запослених подразумева само лекаре и техничаре без осталих здравствених радника (фармацеута), сарадника и немедицинског особља.

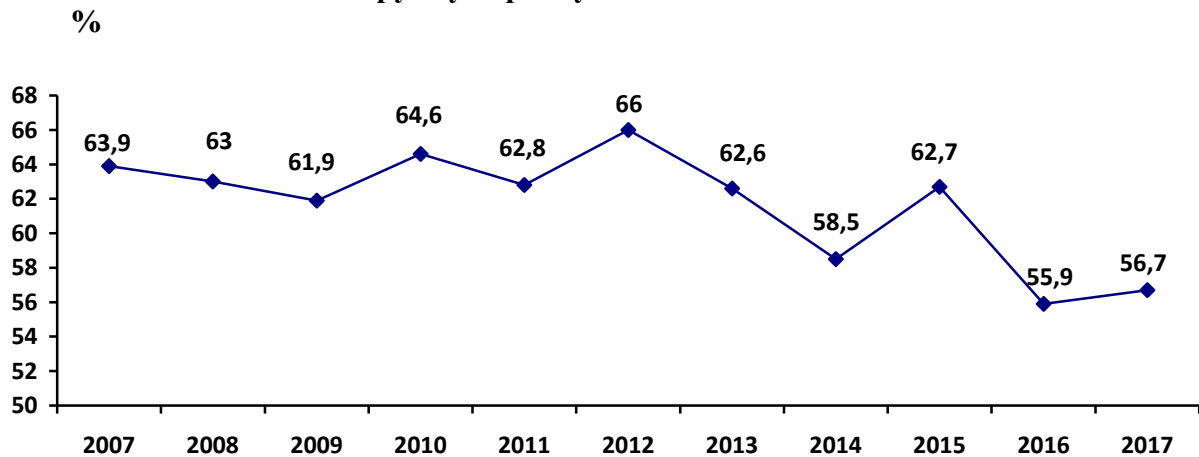
На основу података у периоду од 2007. до 2017. године уочавамо да просечна дужина лечења у болницама Браничевског округа континуирано опада, док просечна заузетост постеља у процентима варира из године у годину (графикон број 21 и 22).

Графикон 21. Просечна дужина лечења у болницама Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

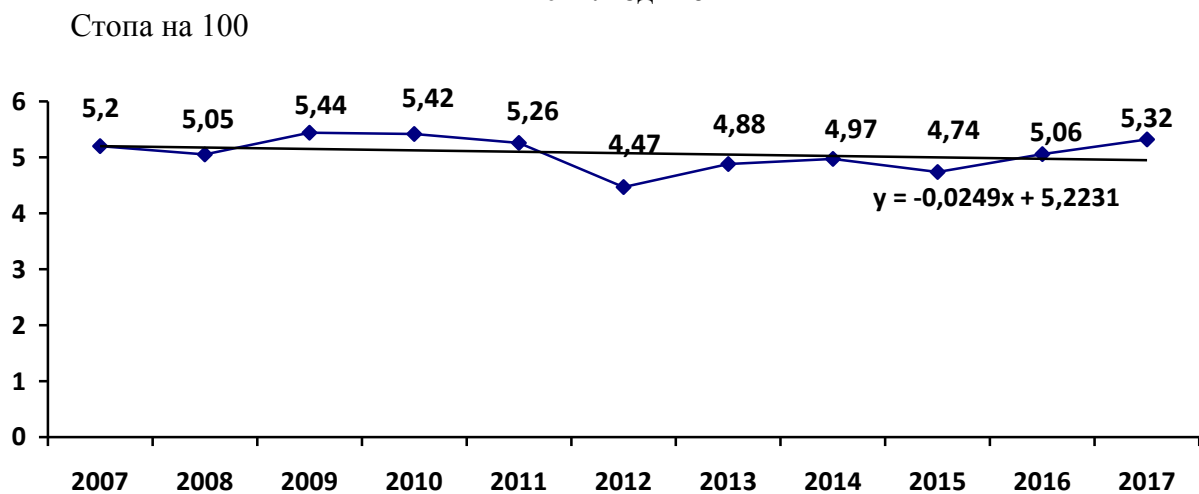

Графикон 22. Просечна заузетост постеља у процентима у болницама Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

У посматраном десетогодишњем периоду вредност стопе леталитета у болницама Браничевског округа била је најнижа 2012. године, а у последње две године дошло је поново до раста тренда (графикон број 23).

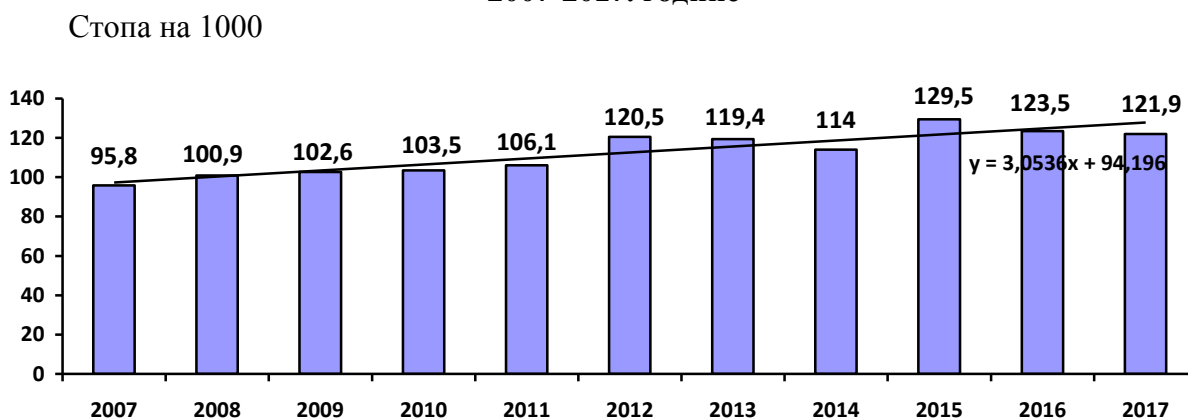
Графикон 23. Стопа леталитета у болницама Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Према добијеним резултатима стопа хоспитализације у 2017. години у Општој болници Пожаревац била је 130,5 хоспитализованих на 1000 становника, што је за 0,8% мање у односу на 2016. годину, а у Општој болници Петровац на Млави стопа хоспитализације износила је 94 болнички лечених лица на 1000 становника, што је за 3,4% мање у односу на претходну годину. У 2017. години, на нивоу Браничевског округа, за две болнице, стопа хоспитализације је износила 121,9 на 1000 становника. Посматрајући период од 2007-2017. године, стопа хоспитализације је у посматраном периоду, порасла 27,2% (графикон број 24).

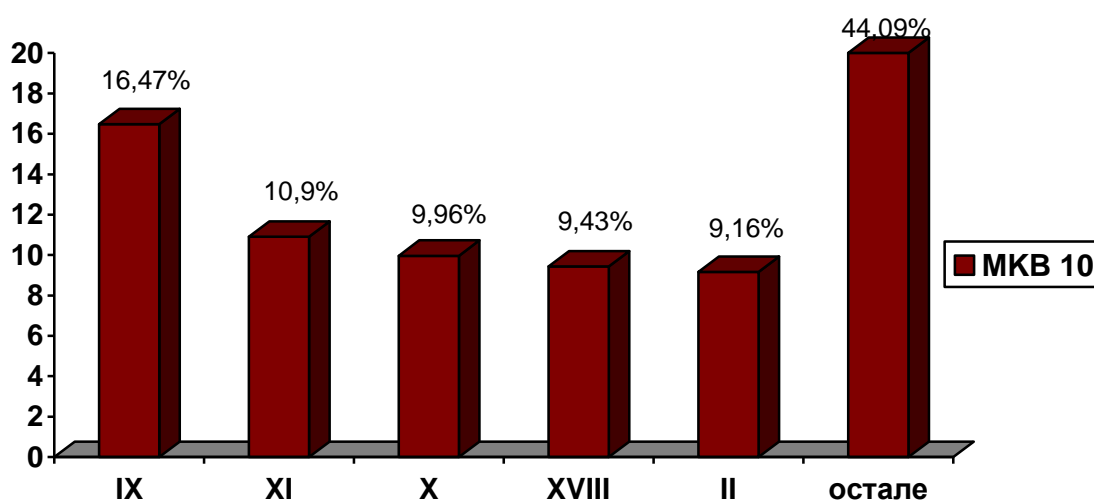
Графикон 24. Стопа хоспитализације на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Анализирајући старосну структуру стационарно лечених лица у 2017. години, у општим болницама Браничевског округа, може се рећи да од укупног броја лечених највећи проценат, како у Општој болници Пожаревац тако и Општој болници Петровац на Млави, припадао је особама са 65 и више година (43,6% у пожаревачкој и 52,0% у петровачкој болници), а на нивоу округа тај проценат износи 45,3%. Најмањи проценат од укупног броја лечених, на нивоу Браничевског округа, припада категорији становништва од 7 до 18 година (5,24%).

Према основном разлогу хоспитализације, резултати анализе показују да је у 2017. години, највећи број лица на територији Браничевског округа био хоспитализован због Болести система крвотока (16,47%), Болести система за варење (10,9%) и Болести система за дисање (9,96%) (графикон 25).

Графикон 25. Најчешћи разлози хоспитализације на територији Браничевског округа по МКБ 10 у 2017. години

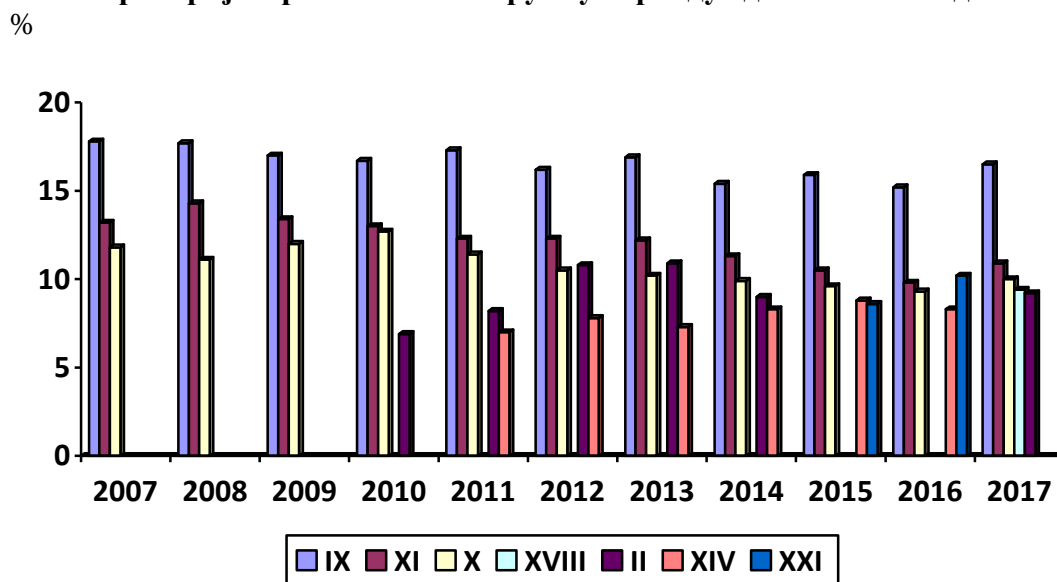

Болести система крвотока биле су водеће у целом посматраном периоду, од 2007-2017. године. Према подацима из графикана број 26 учавамо да се учешће оболелих од Болести система за варење и Болести система за дисање одржава на приближно истом нивоу, док је учешће оболелих од Болести система крвотока константно висок. У првих пет места у

2017. години наша се и група Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази на четвртом и Тумори на петом месту.

Графикон 26. Учешће водећих група болести у болничком морбидитету болница на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Према подацима приказаним у табели 16, Болести система крвотока биле су најчешћи узрок хоспитализације у обе опште болнице Браничевског округа у 2017. години.

Табела 16. Приказ водећих група болести у болницама Браничевског округа у 2017. години

Ред бр.	ОКРУГ	ОПШТА БОЛНИЦА	ГРУПА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10	БРОЈ ХОСПИТАЛ.	%ОД УКУП. БРОЈА ЛЕЧЕНИХ
1.	Браничевски	ПОЖАРЕВАЦ	IX	2045	13,89
			II	1566	10,64
			XI	1483	10,07
			XVIII	1429	9,71
			XV	1427	9,69
		ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ	IX	983	26,82
			X	716	19,54
			XI	521	14,22
			XVIII	305	8,32
			XV	229	6,25

Најчешће утврђене дијагнозе, као основни разлог болничког лечења, у општим болницама Браничевског округа приказане су у табели број 17. Ако се искључи разлог хоспитализације због порођаја (Partus spontaneus capite i Partus sectione caesarea selectivus), као и боравк у здравственој установи ради одређених третмана и здравствене заштите и због недовољно дефинисаних стања и симптома, у Општој болници Пожаревац најчешћи разлози хоспитализације били су: Злоћудни тумори дојке и Пролив са желудачно цревним запаљењем заразног порекла а у Општој болници Петровац на Млави Хронична

опструктивна болест плућа са акутним погоршањем, неозначена и Застојно обољење мишића срца (табела 17.).

Табела 17. Приказ водећих дијагноза болести које су лечене у општим болницама Браничевског округа 2017. године

Ранг	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА ПОЖАРЕВАЦ			ОПШТА БОЛНИЦА ПЕТРОВАЦ		
	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лече них	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лечених
1.	Neoplasma malignum mammae, non specificatum (C50.9)	463	3,15	Morbus pulmonis obstructivus chronicus cum exacerbatione acuta, non specificatus (J44.1)	320	8,73
2.	Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis (A09.9)	272	1,85	Cardiomyopathia congestiva (I42.0)	176	4,80
3.	Hernia inguinalis unilateralis, non specificata (K40.9)	245	1,66	Hypertensio arterialis essentialis (primaria) (I10)	170	4,64
4.	Insufficiencia cordis congestiva (I50.0)	240	1,63	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	131	3,57
5.	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	229	1,56	Angina pectoris, non specificata (I20.9)	112	3,06

Посматрајући IX групу по МКБ-10, односно Болести система крвотока, као водећу групу болести у укупном броју стационарно лечених на територији Браничевског округа, приказали смо најчешће дијагнозе поменуте групе обољења у две опште болнице посматраног округа (табела 18.).

Табела 18. Приказ најчешћих дијагноза водећих група болести по МКБ-10 у општим болницама Браничевског округа у 2017. години

Р а н г	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА ПОЖАРЕВАЦ			ОПШТА БОЛНИЦА ПЕТРОВАЦ		
	Најчешће дијагнозе IX групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из IX групе	Најчешће дијагнозе IX групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из IX групе
1.	Insuffitientia cordis congestiva (I50.0)	240	11,74	Cardiomyopathia congestiva (I42.0)	176	17,90
2.	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	229	11,20	Hypertensio arterialis essentialis (I10)	170	17,29
3.	Angina pectoris non stabilis (I20.0) и Angina pectoris, non specificata (I20.9)	197	9,63	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	131	13,33
4.	Hypertensio arterialis essentialis (I10)	117	5,72	Angina pectoris, non specificata (I20.9)	112	11,39
5.	Infarctus cerebri, non specificatus (I63.9)	88	4,30	Insuffitientia cordis congestiva (I50.0)	38	3,87

На основу овако приказаних дијагноза, водећих група по МКБ-10, може се рећи да је у 2017. години, у Општој болници Петровац на Млави највећи број лечених болесника био са Застојним обољењем мишића срца и Повишеним крвним притиоском, а у Општој болници Пожаревац са Застојном недовољном функцијом срца и Треперењем и лепршањем преткомора.

3.4. Морталитет

На територији Браничевског округа посматрани су: општа стопа морталитета, специфична стопа морталитета по полу лица од 20 до 49 година, специфична стопа морталитета болести система крвотока и тумора, стопа морталитета одојчади, стопа матерналног морталитета, стопа морталитета деце од једне до навршене четврте године живота, стопа смртности деце до пет година живота и пропорционални морталитет деце до пет година живота (табела 19).

Табела 19. Показатељи „негативног” здравља на територији Браничевског округа у 2017. години

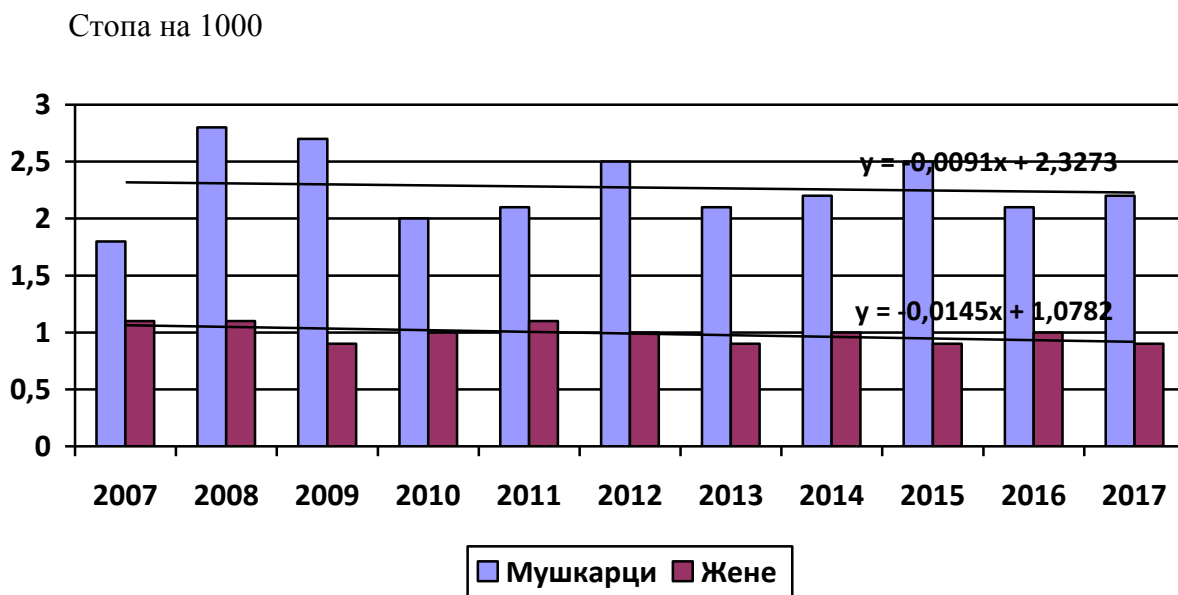
ОПШТИНА	Општа стопа морталитета	Спец. стопа морталитета М 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Ж 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Бол. сист. крвотока	Спец. стопа морталитета Тумора	Стопа матерналног морталитета	Стопа морталитета одојчади	Стопа морталитета деце од 1 до навршене 4. године живота	Стопа морталитета деце до 5 године живота	Пропорционални морталитет деце до 5 година живота
Велико Градиште	19,65	2,90	0,34	1047,12	277,18	0,00	9,71	0,00	9,71	0,31
Голубац	20,16	0,73	1,69	1286,30	212,17	0,00	21,74	0,00	21,74	0,66
Жабари	27,77	2,70	1,88	1322,21	447,52	0,00	0,00	7,81	30,30	0,73
Жагубица	21,43	1,51	0,00	1405,27	312,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кучево	22,21	1,24	0,48	1557,08	221,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Мало Црниће	23,84	2,04	1,16	1556,65	177,34	0,00	00,00	3,86	18,52	0,41
Петровац	20,14	3,32	0,96	1426,47	209,78	0,00	0,00	1,30	5,41	0,17
Пожаревац	15,60	2,06	0,90	715,97	340,81	0,00	4,41	0,38	5,88	0,35
Браничевски округ	19,07	2,24	0,87	1091,02	292,00	0,00	3,89	0,96	7,79	0,31

Анализа морталитета за 2017. годину на територији Браничевског округа је показала да просечно трајање живота на поменутој територији износи 75,5 година.

У периоду од 2007. до 2017. године специфична стопа морталитета мушкараца узраста 20-49 година била је највећа 2008. године и од тада благо опада, као и специфична стопа умирања жена исте старосне доби од 2011. године је у благом опадању (графикон број 27).

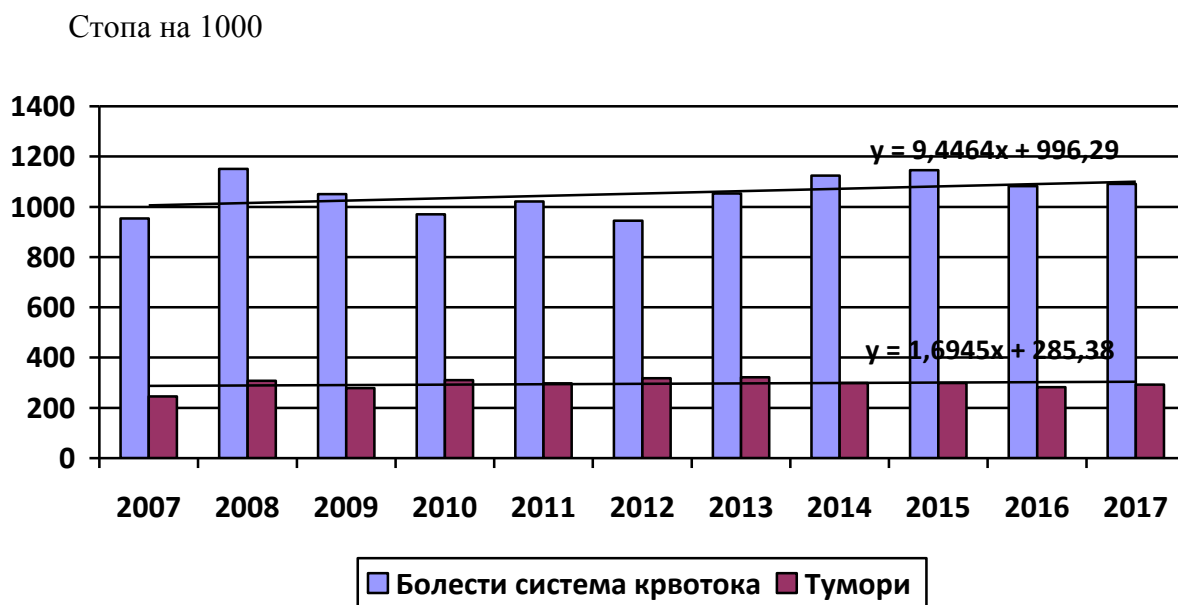

Графикон 27. Специфична стопа морталитета узраста 20-49 година оба пола на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

Специфичне стопе морталитета од болести система крвотока и тумора у посматраном десетогодишњем периоду су у порасту (графикон бр 28).

Графикон 28. Специфична стопа морталитета изабраних група болести на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

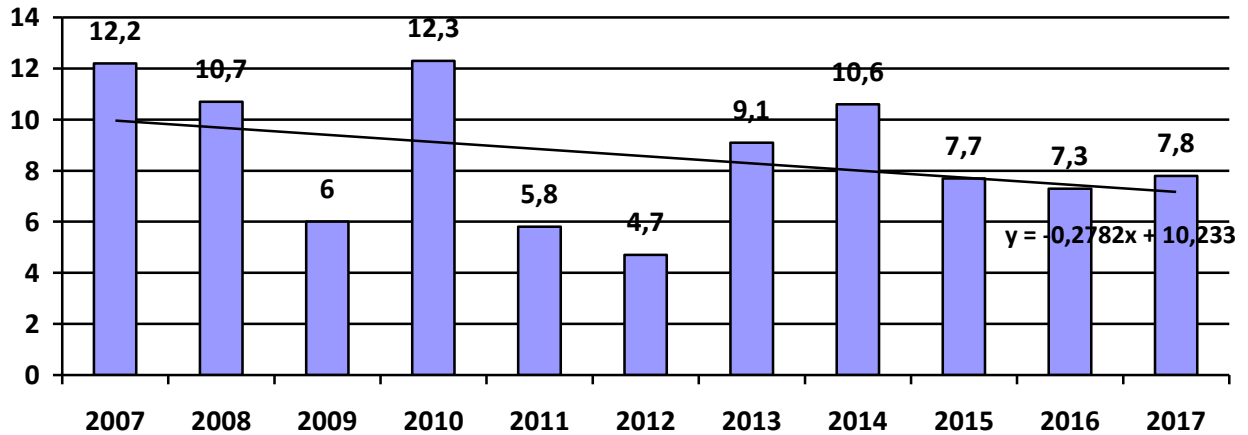

Од узрачно-специфичних стопа смртности, као што смо напоменули анализиране су стопа смртности одојчади, стопа смртности деце узраста испод 5 година живота и узраста од 1 - 4 године живота. На територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године, смртност деце до 5 година живота је у благом опадању, док је смртност деце од 1 до навршене 4. године живота у порасту (графикон број 29 и 30).

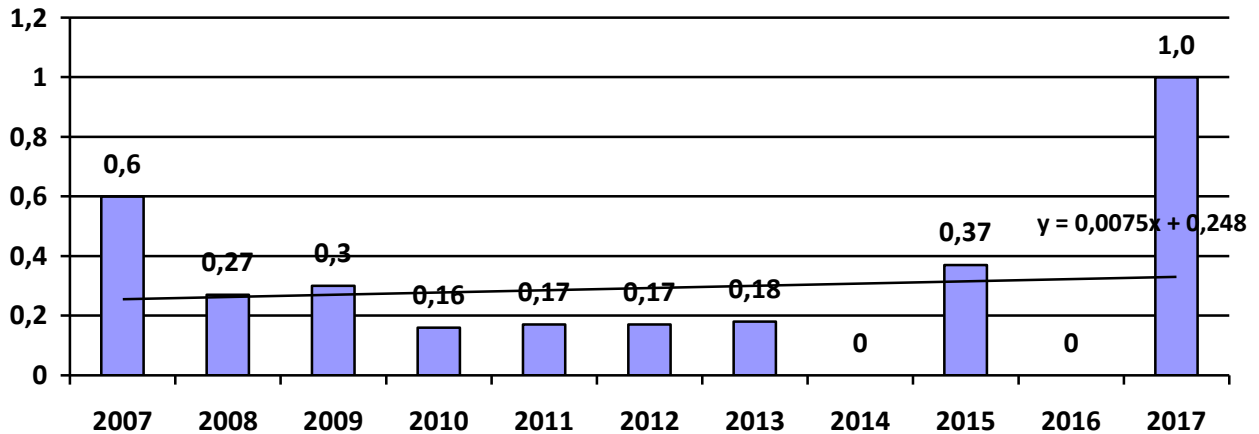
Графикон 29. Смртност деце до 5. године живота на територији Браничевског округа у периоду 2007-2017. година

Стопа на 1000

Графикон 30. Смртност деце од 1 до навршене 4. године живота на територији Браничевског округа у периоду 2007-2017. година

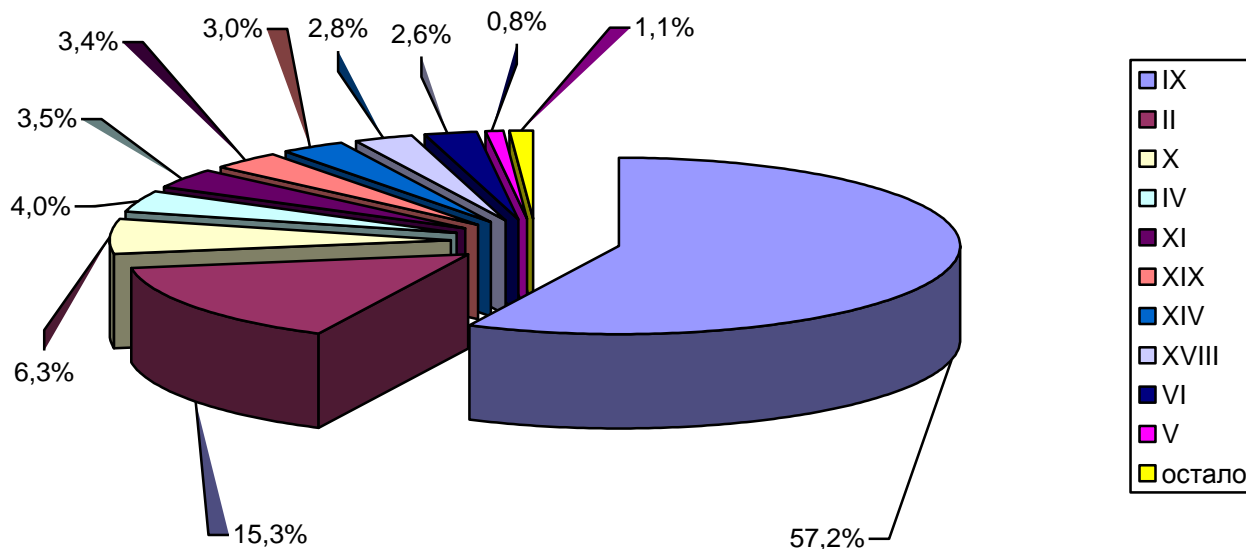
Стопа на 1000

Према узроку смрти по МКБ-10, у 2017. години, на територији Браничевског округа, највећи број лица је умро од: Болести система крвотока (1857 лица или 57,23%) и Тумора (497 лица или 15,32%) (графикон бр. 31).

Графикон 31. Водећи узроци смрти по МКБ-10 на територији Браничевског округа 2017. године

У периоду од 2007. до 2017. године, Болести система крвотока заузимају убедљиво водеће место у умирању становништва на територији Браничевског округа а друго и треће место заузимају Тумотри и Болести система за дисање (графикон број 32).

Графикон 32. Учешће водећих група болести у умирању на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2017. године

IV СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА 2017. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ

4.1 Спречавање и сузбијање болести

На територији Браничевског округа у току 2017. године спроведене су мере примарне превенције у циљу очувања здравља и спречавања и сузбијања обољења. Мере спречавања и сузбијања обољења, односно мере специфичне превенције се спроводе као: вакцинација, дезинфекција, дезинсекција и асанација.

4.1.1. Вакцинација

Вакцинација је веома специфична мера превенције јер штити само вакцинисане особе од обољења против којих су вакцинисане. На територији Браничевског округа у 2017. години спроведена је имунизација против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и обољења изазваних *Haemophilus influenzae* (табела 20).

Табела 20. Приказ спроведене имунизације против одређених заразних болести на територији Браничевског округа у 2017. години

Ред.број	ВАКЦИНА		Број планираних	Број вакцинисаних	%
1.	ТБЦ	Број вакцинисаних	1241	1225	98,71
2.	ОПВ	Број вакцинисаних	1324	1291	97,51
		ревакцинација у 2. год.	1313	1184	90,18
		ревакцинација у 7. год.	1365	1276	93,48
		ревакцинација у 14. год.	1744	1538	88,19
3.	ДТП	Број вакцинисаних	1324	1291	97,51
		ревакцинација у 2. год.	1402	1257	89,73
		ревакцинација у 7. год.	1363	1272	93,32
		ревакцинација у 14. год.	1754	1530	87,23
4.	ММР	Број вакцинисаних	1319	1184	89,76
		ревакцинација у 7. год.	1361	1275	93,68
		ревакцинација у 12. год.	-	-	-
5.	Хепатитис Б	Вакцинација у 1. год. (са 3 дозе)	1323	1149	86,85
		Вакцинација у 12. год. (са 3 дозе)			
		Вакцинација у 12. год. (са 3 дозе)	250	170	68,0
6.	Хиб	Број вакцинисаних	1319	1276	96,74

Према приказаним подацима о спроведеној имунизацији у 2017. години, на територији Браничевског округа, можемо рећи да су вакцинације као и ревакцинације спроведене успешно, осим ОПВ ревакцинација у 14. години живота, ДТП ревакцинација у 14. години живота и Вакцинација против Хепатитиса Б у првој и 12. години живота. Проблеми који су пратили спровођење имунизације током 2017. године, су слични као и

претходних година и мање или више односили су се на дистрибуцију и прераспodelу одређених, недостајућих врста вакцина, миграцију становништва као и неодазив деце из маргиналних популација на позив за вакцинацију.

У СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА 2017. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У току 2017. године, од стране Одељења за хигијену и заштиту животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац и територијалних ХЕ служби, вршен је хигијенско-санитарни надзор водних објеката као и контрола хигијенске исправности воде за пиће и то, према Програму заштите од заразних болести и према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, на територији свих општина Браничевског округа.

На територији Браничевског округа постоји 8 централних градских водовода, 55 сеоских водовода и 161 јавних водних објеката за локално снабдевање водом који су под сталном контролом/надзором Завода за јавно здравље Пожаревац. Поред наведених објеката постоје и појединачни или индивидуални бунари који се контролишу на захтев њихових власника.

У току 2017. године, редовна дезинфекција спроведена је код 7 централних градских водовода (није спроведена само у Жабарима), док је редовно испитивање хигијенске исправности воде спроведено код свих 8 поменутих објеката. У оквиру поменутог испитивања у 2017. години узето је укупно 176 узорака на бактериолошки преглед, од којих су 4 узорка била неисправна (у Жабарима 1 узорак, Кучеву 1 узорак и Петровцу 2 узорка). Разлог бактериолошке неисправности биле су колиформне и аеробне мезофилне бактерије. Исти број узорака (176) прегледан је на физичко-хемијску исправност, од којих је 8 узорака (4,54%) било неисправно. Физичко-хемијску неисправност имао је градски водовод у Жабарима (свих 8 узорака). Разлог физичко-хемијске неисправности била је повећана концентрација нитрата (NO₃) у свих 8 узорака.

На територији Браничевског округа, који броји укупно 189 села, постоји 55 сеоских водовода, од којих 36 имају легалног власника (ЈКП) а 19 сеоских водовода су са нелегалним власником (месне заједнице, групе грађана и др.). У 2017. години, на поменутих објектима спроведено је 9 редовних и 24 повремене дезинфекције, док код 22 сеоска водовода није рађена дезинфекција јер су били исправни. У 2017. години било је 37 редовних и 7 повремених испитивања хигијенске исправности воде сеоских водовода, док у 11 сеоских водовода није било контроле хигијенске исправности. Од укупно 88 узетих узорака на бактериолошки преглед, 21 узорак (23,86%) био је неисправан због присуства колиформних бактерија и аеробних мезофилних бактерија. Исти број узорака (88) узет је на физичко-хемијски преглед, од којих је 22 узорка (25,0%) било неисправно због мириса, мутноће, електропроводљивости, повећане концентрације амонијака и повећане концентрације нитрата (NO₃). Повећана концентрација нитрата била је код 8 узетих узорака.

На територији Браничевског округа постоји 161 јавни водни објекат, од којих је 107 унапређен тип изворишта (бушени бунар, заштићени извор, заштићени копани бунар) и 54 неунапређен тип изворишта (незаштићени извори, незаштићени копани бунари, цистерна: мобилна или стационарна). У току 2017. године, спроведено је 88 редовних и 43 повремених испитивања хигијенске исправности воде јавних водних објеката. Урађен је бактериолошки преглед на 633 узорка и утврђена неисправност код 221 узорка (34,9%) због присуства колиформних бактерија и аеробних мезофилних бактерија. На 633 узорка извршен је физичко-хемијски преглед и утврђена неисправност код 246 узорака (38,86%) због повећане концентрације нитрата (NO₃), нитрита (NO₂), амонијака, електропроводљивости и мутноће.

Према годишњем извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Браничевског округа, постоје 8 градске депонија смећа, и код неких је доста урађено на побољшању стања (Пожаревац), али још увек све имају хигијенско-санитарне недостатке, самим тим угрожавају околну земљиште, подземне воде и ваздух. Капацитети неких депонија су већ попуњени, а решења се траже у отварању регионалних депонија. Сеоске депоније смећа су практично бројна сметлишта ван села, а има и одлагања смећа у водотоке и лагеровања у двориштима.

У оквиру Диспозиције отпадних вода на територији Браничевског округа, у току 2017. године, од 16 индустријских канализација и 27 отпадних вода које се испуштају у друго (пропусне јаме, површинска вода, на слободну површину...), које су контролисане, само код 11 индустријских и 1 санитарне је вршено пречишћавање, углавном недовољно ефикасно. Може се закључити да је потребно боље пречишћавање, како би се заштитиле и површинске и подземне воде.

У току 2017. године, Одељење хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, повремено је са Републичком санитарном инспекцијом вршило хигијенско-санитарни надзор објеката од ширег ХЕ значаја.

Хигијенска ситуација на подручју Браничевског округа може се ценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

VI ЗАКЉУЧАК

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2017. годину, спроведена је на основу података демографске и здравствене статистике. На основу добијених резултата може се закључити:

1. Према Процени становништва од 30.06.2017. године, удео становника са 65 и више година (40392) у укупном броју становника за Браничевски округ (170207) износи 23,73%, што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

2. На територији Браничевског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2017. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,54/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 19,07‰.

3. Стопа природног прираштаја у 2017. години, на територији Браничевског округа је веома ниска (-11,52‰), са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено чак -21,05‰ у Жабарима; -18,52‰ у Малом Црнићу; -16,68‰ у Кучеву; -14,92‰ у Жагубици; -14,06‰ у Голубцу; -13,67‰ у Петровцу на Млави; -13,30‰ у Великом Градишту и -6,25‰ у Пожаревцу.

4. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу Браничевског округа (170207 лица) и броја регистрованих обољења у оквиру примарне здравствене заштите у 2017. години (укупно 347676 обољења, односно збир регистрованих обољења у службама за

предшколске и школске деце, одраслих, жена и стоматологије), може се закључити да у просеку на једног становника долази по 2,04 обољења.

5. Водеће групе болести по МКБ 10, за лица лечена на примарном нивоу здравствене заштите, на територији Браничевског округа у 2017. години, као и претходне године, биле су Болести система за дисање, Болести система крвотока и Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази.

6. Према броју пријављених заразних болести у 2017. години, на територији Браничевског округа, водеће место заузимају: Грип, вирус неиндентификован, Овчје богиње, Пролив са желудачно-цревним запаљењем, Шуга и Мононуклеоза инфективна. (Influenza virus non identificatum, Varicella, Diarrhoea et gastroenteritis, Scabies и Mononucleosis infectiosa).

7. Према подацима приказаним као збир приспелих пријава / одјава хроничних незаразних обољења и констатованих дијагноза са Потврда о смрти лица која су боловала од истих у 2017. години, на територији Браничевског округа, најчешће регистрована хронична незаразна обољења била су: малигне болести, шећерна болест и акутни коронарни синдром.

8. У 2017. години болничко лечење највише су користила лица са 65 и више година (8325 лица или 45,3% од укупног броја болнички лечених) а основни разлог хоспитализације у болницама Браничевског округа биле су Болести система крвотока (16,47%), Болести система за варење (10,9%) и Болести система за дисање (9,96%).

9. Апсентизам и инвалидност су проблеми са којима се суочавају све општине Браничевског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва округа. На територији посматраног округа, у 2017. години, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад износила је 35,6 на 100 запослених радника.

10. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику у 2017. години, водећи узроци умирања на територији Браничевског округа биле су Болести система крвотока, Тумори и Болести система за дисање. Просечно трајање живота на територији посматраног округа у 2017. години било је 75,5 година.

11. Код деце предшколског и школског узраста на територији Браничевског округа у 2017. години најчесталије су биле Болести система за дисање и то Акутно запаљење ждрела и крајника и Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације. Забрињава чињеница што је одређен број предшколске и школске деце посматраног округа био у 2017. години, лечен без јасно постављене дијагнозе (високо 2. место заузимају Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази). Систематским прегледима школске деце и омладине утврђен је велики број деформитета стопала, лошег телесног држања и лоше телесне ухрањености.

12. Код одраслог становништва у оквиру служби опште медицине и медицине рада, у 2017. години, водеће групе болести биле су Болести система за дисање и Болести система крвотока. Најчешће регистроване дијагнозе у службама опште медицине и медицине рада посматраног округа биле су висок крвни притисак, недефинисани симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази и друга обољења леђа.

13. У служби здравствене заштите жена, домова здравља Браничевског округа, у 2017. години, најчешће су биле Болести мокраћно-полног система и то запаљење грлића материце, недефинисана запаљења органа мале карлице и болести дојке.

14. Најчешће дијагнозе у стоматолошкој здравственој заштити Браничевског округа у 2017. години, као и претходних година, биле су: болести пулпе и ткива око врха зуба, зубни каријес као највећи проблем свих добних група, као и недефинисане болести зуба и потпорног ткива.

15. У 2017. години на територији Браничевског округа планирани обим имунизације против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и ХиБ) реализован је успешно, док је у нешто мањем обиму у односу на план реализована ОПВ ревакцинација у 14. години живота, ДТП ревакцинација у 14. години живота и вакцинација против Хепатитиса Б у 1. и 12. години живота,

16. Хигијенска ситуација на подручју Браничевског округа може се ценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

др Цвија Стојановић
Специјалиста социјалне медицине

Помоћник директора
Прим. др Сузана Петровић
Центар за промоцију здравља
анализу, планирање,
организацију здравствене заштите,
информатику и биостатистику у здравству

В.Д. ДИРЕКТОР
Завода за јавно здравље
Пожаревац
др Ана Јовановић